

ARADI KÖZLÖNY

52. évfolyam, 3. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897-1932.

Kedd, 1937. január 5.

„PUBLIC ORDER BILL“

*

— Kormányom arra a meggyőződésre jutott, hogy a mostani törvényeket módosítani kell abból a célból, hogy hatályosabban lehessen elbánni azokkal a személyekkel vagy szervezetekkel, amelyek a közbéke megzavarását provokálják vagy előidéznek. Meg kell szigorítani a törvényt, anélkül, hogy a szó vagy gyülekezés szabadságába beavatkoznánk. Kormányom ilyen értelemben törvényjavaslatot fog Önök elé terjeszteni.

Az angol király trónbeszéde jelentette be ezekkel a szavakkal, hogy az angol demokrácia védekezni akar az ellen, hogy a terror vagy erőszak borítsa fel vagy hiúsítsa meg az angol nép legnagyobb kincsét: a vélemény-nyilvánítás szabadságát.

A baloldali és jobboldali türelmetlenség Londonban az utóbbi időben számos alkalommal rögtönzött rendzavarást. A brit demokráciát, amelyet törvény és évszázados hagyományok ennek a csodálatos világbirodalom minden fiának mint államfenntartó klenódiát adtak nemzedékről nemzedékre, a szervezett erőszakoskodás, a katonai formációk, az egyenruhaviselés és rohamosztagrendszer utánzása, veszélybe akarják dönteni.

Nagy probléma lép itt elé, amikor az angol kormány elhatározta, hogy a tömegerőszak elfajulását meggátolja és mindenki számára biztosítja a vélemény-nyilvánítás szabadságát: a demokrácia önvédelme. Vajon köteles-e a demokrácia tünni, hogy a közszabadságokat a végtelenségig kiaknázzák és kihasználják azok, akik szinte nyíltan hirdetik, hogy ha ők uralomra kerülnek, ezeket a szabadságokat el fogják tiporni. Vajon demokrácia marad-e a demokrácia, ha energikusan megvédelmezi önmagát minden támadással szemben, amely éppen a demokrácia szétmorzsolását tűzte ki céljául.

Ma már nem kétes senki előtt, hogy a demokrácia nem jelenti a korlátlan szabadságot, hanem csak addig, amíg a szabadság gyakorlása az állam érdekeit nem sérti, legkevésbé pedig az erőszak szabadságát. A demokrácia nem egy az anarchiával, hanem szervezett erő, amely egyszerűen köteles igénybe venni az állam erejét minden visszaéléssel szemben, amely magának azért követel szabadságokat, hogy ezzel elnyomja a másik szabadságát. Az erőszak nem politikai argumentum, mondja az angol főpécsetőr és amikor maga a kormány semmiféle módon nem gátolja a nép szabadságjogainak kifejtését, akkor nem engedheti meg, hogy egyesek vagy csoportok törvénytisztelő polgárokat megakadályozzanak véleményük vallásában vagy nyilvánításában. A szabadság nem lehet egyoldalú és senki sem arrogálhatja magának azt a privilégiumot, hogy átvegye a rendőrség szerepét és tüntetésekkel, erőszakoskodásokkal másokat megfélemlítsen. Minden brit polgárnak joga van, — tette hozzá Baldwin az alsóház első ülésén — hogy törvényes foglalkozását megfélemlítés nélkül gyakorolja, Anglia a törvény és rend alapján épült fel és a szabadság azt jelenti, hogy bárki bírálatot gyakorolhasson meggyőződése szerint a közügyek felett. Lord Snell a lordok házában és Attlee, a munkáspárt vezére az alsóházban egyaránt követelték ennek a Public Order Billnek a benyújtását, amit a trónbeszéd is bejelentett. A brit demokrácia nem engedi magát megtéveszteni és nem hiszi azt, hogy a közszabadság egyben

a verekedés, fegyverviselés, egyenruhahajmlás, rohamosztagszervezés szabadságát is jelenti. Nem fogadhatja el azt a filozófiát, amely magának korlátlan szabadságot követel, de másokat a türelmetlenség maximumával akar elsodorni nemcsak a szószékről, de még otthonából is.

Mindenkinek tünnie kell a mások véleményét, amíg az az állami rendbe és a jóerkölcsökbe nem ütközik. Senki sem arrogálhat magának az államhatalom törvényes szervein kívül jogot arra, hogy bárki elé gáncot vessen és őt politikai hitvallásáért, fajáért vagy vallásáért akár egzisztenciájában zavarjon. Anglia nem akar a tragikusan elbukott gyenge demokráciák sorsára jutni és nem hiszi azt, hogy a demokrácia önmagával ellenmondásba jutna, ha úgy védené meg a közszabadságot, hogy minden mániákus azt tehesse, amit akar.

Anglia ismeri a társadalmi és politikai egyensúly megvédelmezésének nagy titkát az erők szabad játékában, a nép önkormányzati jogának tiszteletben tartásában. A népek meg kell engedni: mondja meg önmaga, hogy

saját érdekében mit tart a legokosabbnak és legkívánatosabbnak és ha az állam fejlődésének olyan boldog magaslatára jutott, hogy ezt megengedheti, mint Angliában, viszont nem tűrheti el, hogy bárki más a népjogok élvezetét elorozza. Büntetlenség mindenkinek, aki törvényes uton él a politikai szabadságjogokkal és bűnhődés mindenkinek, aki törvénytelenül átgázol mások politikai szabadságjogain. Az angol kormány nem akarja évszázadok tradícióit és erényeinek vívmányait hűtlenül kezelni és a szólás- és gyülekezési szabadság megvédése érdekében erővel és biztonsággal igyekszik a demokráciát felruházni.

A Public Order Bill mindamellett mégsem örvendetes jelenség, hanem szimboluma annak, hogy az eszmék és rendszerek világtornája annyira megzavarta az elméket, hogy még az angol törvényhozás is olyan rendszabályokra kényszerül, amelyekre valamikor angol kormány soha nem gondolt és amelyekre évszázadok óta nem fanyalodott. És ha az angol közvélemény, amely máskor felszisszen, ha egy rendőr valakire politikai okokból ráteszi a karját, ma egyöntetűen helyesli ezt a billt, ez azt mutatja, hogy a demokrácia nem akarja tovább a félnépszerűséget és gyengeséget a szabadsággal összetéveszteni.

Közeledés jött létre Bulgária és a Balkán-szövetség között

Tatarescu miniszterelnök: Belgrádba készül — Párisba és Rómába utazott Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök

Belgrádból jelentik: A jugoszláv—bolgár megnehtámadási és barátsági szerződés aláírására politikai körök értesülése szerint január második felében kerül sor.

A „Vreme” úgy tudja, hogy ezidőben látogat el Tatarescu miniszterelnök is Belgrádba. Tatarescu január 7-én belgrádi látogatása

SZTOJADINOVICS

összefügg azzal a hírrel, hogy Bulgária barátsági és megnehtámadási szerződés kötésére tett ajánlatot egy Romániának, mint Görögországnak. (Rador.)

A bolgár—jugoszláv barátsági és megnehtámadási szerződéssel kapcsolatban a Dimineata mai száma azt írja, hogy Bulgária lépését, amellyel a jugoszláv—bolgár megnehtámadási szerződés megkötésére tett ajánlatot, a kisantant és a Balkán Szövetség ré-

széről úgy kell tekinteni, mint Bulgária hallgatolagos csatlakozását a két államcsoporthoz. Nem lehet kétséges, hogy adott esetben Jugoszlávia régebben vállalt kötelezettségeit tartja elsőbrendűnek.

Kioszeivanoff bolgár miniszterelnök nyilatkozatot adott a belgrádi „Vreme”-nek a jugoszláv—bolgár barátsági és megnehtámadási szerződéssel kapcsolatban.

— Azt hiszem — mondotta a miniszterelnök — hogy az a lelkesedés, amellyel a bolgár közvélemény a jugoszláv—bolgár szerződés tervét fogadta, a legvilágosabban mutatja, hogy mennyire helyes uton járunk. Meg vagyok győződve arról, hogy a megkötött szerződés a két nép boldog jövőjéhez fog vezetni.

Sztójadinovics miniszterelnök vasárnap váratlanul külföldre utazott. Környezetében azt állítják, hogy St. Moritzba megy pihenés céljából. Politikai körökben azonban tudni vélik, hogy a jugoszláv miniszterelnök utazási célja előbb Páris, majd Rómát felkeresni. A római utazás valószínűsége adva van, tekintettel az olasz—jugoszláv viszony kedvező alakulására.

Politikai körökben azt beszélik, hogy Sztójadinovics miniszterelnök az angol—olasz megállapodás következtében előállott európai helyzettel kapcsolatban kíván tárgyalásokat folytatni külföldön. A miniszterelnök ma utazott el St. Moritzba, ahol családját fogja meglátogatni. Politikai körök szerint Sztójadinovics Münchenen keresztül utazik St. Moritzba, majd onnan Párisba és Londonba. Mindhárom helyen megbeszéléseket fog folytatni az illetékes államférfiakkal.

Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök és

külgyminiszter hétfőn este tíz órakor Münchenbe érkezett. Hivatalos helyen kijelentik, hogy a miniszterelnök Münchenben nem találkozik politikai tényezőkkel és látogatása kizárólag magánjellegű. Csütörtökön Sztojadinovics St.-Moritzba utazik. Távollétében Korosec belügyminiszter helyettesíti.

A jugoszláv—bolgár barátsági szerződés küszöbön álló megkötését Bucuresti rokon-szenyvel fogadja. A belgrádi kormány idejekorán közölte a román kormánnyal Szófia ajánlatát, kijelentvén egyúttal, hogy az új egyezmény semmiképpen nem módosítja a Balkán-paktum céljait és hatásait. E nyilatkozat alapján a bucaresti-i kormány örömmel adta hozzájárulását a szerződés megkötéséhez, amelyet a Balkán félsziget viszonyainak rendezése szempontjából, de a maga érdekeiből is kedvező eseménynek ítél.

A CFR-autobuszok és Buteni

Buteni-i tudósítónk jelenti: A múlt hónap közepéig minden reggel elindult Buteni-ből a Mera-autobusz és bevitte Arad-ra a törvényszékhez vagy a többi hivatalokba a buteni-ieket és délután azokat dolguk végeztével vissza is hozta. A 137 leies menettérti-jegy annyira megfelelt a község és a vidék szegény lakosainak, hogy az autobuszok mindennap zsufoltan érkeztek Arad-ra és indultak Arad-ról vissza.

December 15-én leállították a magántársaság autobuszait és a CFR kocsijait állították be 135 leies menetjegyek mellett, ami közel száz százalékos árdragítást jelent. Azóta egyideig üresen futottak a kocsik, míg végre a CFR is belátta, hogy nem fizetődik ki az, hogy a kocsik mindennap üresen fussanak, ezért most már csak hetenkint kétszer közlekedtetik az autobuszokat. Természetesen most is üressek, de így a CFR kevesebbet fizet rá az Arad—Buteni-i autobuszokra.

Érthető a CFR-nek az a törekvése, hogy az utasokat rákényszerítse a vasut igénybevételére, de ebben az esetben realisabb lenne az autobuszok járatását az Arad—Buteni-i vonalon teljesen beszüntetni. Ha azonban a CFR az autobuszt üzletként kezelné, neki is épp úgy kifizetődne az autobuszok járatása olcsóbb menetjegyek mellett tele kocsikkal, mint drágább áron az üres kocsik futtatása.

Az „ártatlan lilium”

Irta: FRANCOIS NOCHIER

Amikor az ember az utolsó százfrankos bankjegyet felváltja és Monte Carioból az olasz Riviera egy harmadrangu kis fürdőhelyére költözködik, ez körülbelül olyan érzés, mint amikor a bukott miniszternek utoljára köszön feszes... azaz, hogy már nem is olyan nagyon feszes... „vigyázz”-állásban a miniszterium portása.

Delaye Henry ezzel az érzéssel érkezett meg montecarloi letérése után Porto Sebastiano-ba. Monte Carloban a kaszinóban előbb nagyokat nyert, de azután, mint ez a legtöbb esetben így szokott lenni, mindent elveszített és vékonyra összezugorodott pénztárcával jött át erre a szép, kis olasz tengerparti fürdőhelyre, amelyet a szálló portása a korábbi szép napokban kapott borralalók viszonozásaképp ajánlott neki, mint „igen kedves és hihetetlenül olcsó” helyet.

Porto Sebastiano valóban olcsó hely és csodaszép a tengerpartja, amelyet az Uristen sem aszerint osztogat szét a különféle szálló-trösztök közt, hogy egy szobát kétszáz frankért, vagy harmincöt liráért vesztegetnek-e. De mindaz, amit nem a Gondviselés juttatott Porto Sebastiano-nak, kétségbeesés után unalmas és szürke volt. A montecarloi élet után Henry itt már ugy unatkozott, hogy az ásiástól szinte megijadt az álla. Annál kellemesebben lepte meg, amikor a negyedik nap reggelén fiatal, bájos, gyermekarcu leányt pillantott meg a tengerparton.

A kis leány szinte futva haladt el barátunk mellett. Henry legkedvesebb mosolyával szólott utána:

— Hová siet, szép kisasszony?

A leány megállt, feléje fordította ibolyakék szemét és szinte remegve felelt:

— Elkéstem... haza sietek!

Szó szót követett. Henry megtudta, hogy a Liliumszál, akif egyébként Hortense-ek hívtak, az öreg nagynénje vendége a hegyoldalán fekvő kis

Koraiaknak bizonyultak a kormány-utódlás hírei

Április 15-i „nem jöhet közbe semmi váratlan esemény” — Irimescu nem fogadta el a részére felajánlott légügyi miniszteri tárcát

Bucuresti-ből jelentik: Ma reggel minisztertanács volt, amelyen megállapították a törvényhozó testületek munkarendjét.

A parlament mindkét háza január 18-án nyílik meg.

A szenátusban folytatni fogják a mezőgazdaság támogatásának törvényjavaslata felett megindult vitát, a kamarában pedig megkezdik a bányatörvénytervezet, az új nemzeti hitelintézet létesítésére vonatkozó javaslat tárgyalását. A hitelintézet célja a mezőgazdasági élet támogatása.

Tătărescu miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Radu Irimescu volt légügyi államtitkárt, a Reșita-i Művek vezérigazgatóját, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. Tegnap este

beavatott körökben bizonyosra vették, hogy Radu Irimescu követi N. Caranült a légügyi miniszterium élén. Mára azonban arról tudnak, hogy Irimescu visszautasította a felajánlott megbízatást

és egyelőre a légügyi miniszterium vezetésében nem is lesz változás, vagyis Tătărescu miniszterelnök, mint ideiglenes légügyi miniszter látja el a tárca ügyeinek intézését.

A jelenlegi politikai helyzettel kapcsolatosan az Adeverul cikket közöl, amelyben megállapítja, hogy az utóbbi napokban különféle hírek keringtek a kormány helyzetéről. A miniszterelnökhöz közelálló körökben rámutatnak arra, hogy, ha az utóbbi időben keletkeztek is bizonyos nehézségek, amelyek megnehezítették a kormány munkáját, ezek azonban nem voltak súlyosabb természetűek és olyan muló jelenségeknek tekintendők, amelyek együtt járnak egy hosszú kormányzattal. Ezek a körök határozottan hangoztatják, hogy

április 15-e előtt nem fog közbejönni semmilyen váratlan esemény.

A költségvetés összeállításának munkáját meggyorsítják és a maihoz hasonló gyors lendülettel Tătărescu miniszterelnök személyes vezetésével folytatják tovább a hadsereg felszerelésére vonatkozó munkálatokat. Ugyancsak az említett körök hangoztatják, hogy

a kormány utódlásáról elterjedt hírek koraiak.

A kormányöröklés formáját csakis áprilisban vizsgálják meg az akkori körülményeknek megfelelően, szem előtt tartva a belső és nemzetközi rend különleges feltételeit.

Gépfegyveres rablóbanda negyvenezer dollárt rabolt egy amerikai bankból

A banditák előre előkészítették a legnagyobb pontossággal a bűntényt — A telefonvezeték elvágta és ezért lehetetlen volt segítséget kérni

Newyorkból jelentik: Tegnap vakmerő banditátmadást követek el egy newyorki bank fiókja ellen, amely nagy áruosztály felett rendelkezik. Nyolctagu banda vonult be a bankba, amelynek ajtóit gondosan bezárták. A banda tagjai gépfegyvereket és ismétlőpisztolyokat vittek magukkal. A pénztárnokot arra

kényszerítették, hogy nyissa meg előttük a bank pánccsokrényét. Negyvenezer dollárt vettek ki a pánccsokrényből. Az egyik bandita, mielőtt a támadás megkezdődött volna, elvágta a telefonvezetékét és így a tisztviselők rendőri segítséget nem tudtak kérni. A rablók ezért a nagy zsákmánnyal elmenekülhettek.

házikóban, amely a távolban úgy hatott, mintha a mesebeli mézeskalács-ház volna. A leány fürdeni volt, szenvedélyes uszó és későn vette észre, hogy egy órával tovább maradt, mint ahogy a nagynéninek megígérte. Pedig Blanca néni nem ismer tréfát...

Hortense nem engedte meg, hogy Henry elkerüljön... Nem szabad... ha Blanca néni megtudná...!

Másnap reggel újra találkoztak a tengerparton. Azután naponta órákig sétáltak együtt... Valahogy csökkent a kis leány a nagynénje szigorától való félelme. Együtt uszkáltak a tengerben, kirándultak a közeli kis erdőbe, amely a sziklás hegy oldalán terjedt fel az orom felé. Kedves, vidám leányka volt, felejthetetlenül jó pajtás.

Egy reggel a leány mellett kis foxi ugrándozott s amint Henry hozzájuk lépett, vidám ugatással üdvözölte őt is. Bolondos, kedves kis kutya volt.

— Az uccán csatlakozott hozzám — mondta a leány — s azóta nem tudom lerázni. Valahonnan elkóborolhatott.

Henry általában nem volt kutyabarát és nagyon unta a kis állat folytonos vakkantását és vad ugrándozását. De nem akarta a leányt megbántani s nem szólt semmit se.

A helyi esti lapban azután a következő hirdetés keltette fel a figyelmét:

„Kétéves, szürke foxikutya elveszett. Aki visszahozza, ötszáz lira jutalmat kap. Cim: Villa Bertolini.”

Már annyira ismerte a környéket, hogy tudta, hogy a Villa Bertolini a községen kívül gyönyörű

kert közepén álló, nagy, palotaszzerű épület. Ugy látszik, gazdag emberek és fanatikus kutyakedvelők, hogy a kis csunya foxi ennyit ér nekik...

Henry még egyszer elolvasta a hirdetést. Ötszáz lira néhány napra megoldaná a kiélesedett pénzügyi válságot... Elhatározta, hogy „megtalálja” az elveszett kedvencet.

Amint egy órával később a tengerparti sétán találkozott a leánnyal, gyöngéden megsimogatta a körülötte ugrándozó kutyát s így szólt:

— Ez a kis kuvasz nem is olyan csunya, ha az ember megismerné kissé. Okos kis szeme van. Mit akar vele kezdeni. Ha majd hazautazik Genova-ba, nem viheti magával... Inkább adja el valakinek, aki szereti a kutyát s jól fog vele bánni.

A leány előbb felháborodással utasította el magától a gondolatot, de amikor azután Henry azt mondta, hogy ő maga is kész megvenni és magával vinni, hosszas rábeszélés után eladta Henrynek kétszáz liráért. Henry azonnal ki is fizette a kétszáz lirát... ez volt a pénze végső maradványa, de így is nyer a kutyavásáron háromszáz lirát, mert a Villa Bertolini-ben ötszáz lirát kap, mint szerencsés „megtaláló.”

Mindjárt ebéd után elment a Villa Bertolini-be és becsengetett. A ház ura elé vezették. Előkelő külsejű olasz arisztokrata volt, aki, amikor Henry előadta jövelele célját, meglepetten felelt:

— Én nem tettem közzé ezt a hirdetést... és két farkaskutyám van... nézze, ott fekszik mind a kettő a verandán.

Henry sohase látta viszont az „ártatlan lilium”-ot.

CORSO

Telefon 565. Előadások 3 mérs., 5, 7 $\frac{1}{4}$, 9 $\frac{1}{4}$ órákor

CORSO

Szardától kerül bemutatásra a szezon legérdekesebb és legzavalmasabb orosz tárgyú filmje
THEA von HARBOU szövegkönyve és ERICH WASCHEKOK rendezésében

A PETROGRÁDI KÉMNŐ

A mai idők filmje (ESCAPEE).

Főszerepben: RENATE MÜLLER

Az angol—olasz „gentleman-egyezmény” hiteles szövege

Az európai civilizációt védi a létrejött megegyezés, — írja róla a német sajtó

Berlinből jelentik: Az angol—olasz megállapodás hírére berlini hivatalos körök is nagy örömmel üdvözölték. Hangoztatják, hogy Németország nagy meglepéssel lát minden olyan eseményt, amely alkalmas az európai béke megszilárdítására és különös örömet kelt az, hogy végetvetettek Olaszország és Anglia elhidegülésének, mert ez a barátságos viszony hónapok óta megnehezítette az európai államok együttműködését, amit nagyon sajnálatosnak tartottak Berlinben.

Az angol—olasz kormány között kötött megegyezés szövege a következő:

1. Az angol és olasz kormány attól az óhajtól vezérelve, hogy az általános béke és biztonság érdekében fokozódó mértékben járuljon hozzá az egymásközötti és valamennyi Földközi-tengeri hatalom közötti kapcsolatok javításához és abban az elhatározásban, hogy ezeknek a hatalmakkal jogait és érdekeit tiszteletben tartásuk, elismeri, hogy hajóknak szabad bemenete, kijövedele és átkelése a Földközi-tengeren, életbevágó érdeke mind az angol birodalom különféle részeinek, mind Olaszországnak és hogy ezek az érdekek semmiképpen sem összeegyeztethetetlenek.

2. Az angol kormány és az olasz kormány kizárnak a maguk részéről minden olyan törekvést, amennyiben rájuk vonatkozik, hogy a Földközi-tengerhez tartozó területek nemzeti felségjogára vonatkozó status-quo-t megváltoztassák, vagy megváltoztatni engedjék. Kötelezik magukat, hogy egymás jogait és érdekeit az említett területeken tiszteletben tartják és hogy minden lehetséges módon töreksszenek minden olyan tevékenység megakadályozására, amely a jóviszony megbontására vezethetne. Ezt a jóviszonyt a jelenlegi nyilatkozat van hivatva konszolidálni.

3. E nyilatkozatnak az a rendeltetése, hogy előbbre vigye a béke céljait. E nyilat-

kozat nem irányul semmiféle más hatalom ellen.

A Reuter-iroda berlini levelezőjének értesítése szerint német politikai körök örömmel üdvözlik az angol—olasz uriemberi megállapodást és azt mint a egyezménynek tekintik, mert: 1. Előmozdítja a két állam közötti barátságot anélkül, hogy az más államok ellen irányuljon. 2. Németország már eddig

Hihetetlen jogok illetik meg a mindenkori angol királyt

Brit jogászok szenzációs megállapításai az uralkodó jogi helyzetéről

Londonból jelentik: A lezajlott angol alkotmánykrízissel kapcsolatban érdekes megvizsgálni a mindenkori brit uralkodónak a jogi helyzetét, a melyet ma a legkiválóbb angol jogászok taglalnak az egész világ érdeklődése mellett.

Még Angliában is kevésbé ismert tény, hogy az angol uralkodó még a jelenkorban is olyan nagy hatalommal bír, hogy az szinte hihetetlenül hangzik. Az angol király ugyanis az alkotmány értelmében a következő dolgokra jogosult:

Az egész hadsereget hazaküldheti, a flotta összes tisztjeit és matrózait elbocsáthatja és eladhatja az egész hajóhadat.

Háború esetén joga lenne a saját tulajdonát képező Cornwall hercegséget a béke érdekében az ellenségnek adni.

Háborút indíthat bármely percben, hogy a Bretagnet meghódítsa.

Minden angol állampolgárt, akár férfi, akár nő, joga van nemessé kinevezni.

Az összes bűnözőket kiszabadíthatja a börtönből.

Mindezt és még sok minden mást megtehet Anglia királya, anélkül, hogy a parlamentet megkérdezné. Valószínűtlen, hogy az angol uralkodó valaha is élne ezekkel a jogokkal, amint hogy va-

is sajnálatosnak tartotta az angol—olasz feszültséget és feltétlenül fontosnak látta a két ország együttműködését az európai civilizáció érdekében. 3. Az egyezményből világosan kitűnik, hogy a két nemzet nem akar egymásnak ártani.

Az olasz sajtó is a meglepédes hangján ír az angol—olasz megegyezésről. A „Giornale d'Italia” annak a véleményének ad kifejezést, hogy a megegyezéssel sikerült elhárítani annak veszélyét, hogy Spanyolország egy részében, még pedig Katalániában szovjetköztársaságot létesítsenek. Olaszország kötelezettséget vállalt arra, hogy nem sérti meg egyetlen földközi-tengeri állam területi épségét sem, Anglia pedig arra kötelezte magát, hogy „kizár minden olyan igyekezetet, amelynek végén a földközi tengeri status quot megváltoztatva látna.” Ez egyet jelent azzal, hogy Anglia nem enged megvalósulni Spanyolországban a szovjetet,

lőszinűtlen az is, hogy a londoni lordmayor megtámasztaná bármelyik uralkodónak is, hogy betegye lábát a Citybe...

A gyakorlatban természetesnek látszik, hogy az angol uralkodó minden aktát aláír, amelyet felelős miniszterei elé terjesztenek. Sőt egyesek azt állítják, hogy

az angol királynak még a saját halálos ítéletét is alá kellene írnia,

ha azt a parlament mindkét háza jóváhagyta. A valóságban úgy áll a dolog, hogy a királynak lóga van a parlamenttől jóváhagyott törvények visszautasítására, bár a korona ezzel a jogával Anna királynő óta, aki a Stuart-ház utolsó tagja volt, nem élt.

A királynak jogában áll minden ítéletet megsemmisíteni. Viktória királynő trónralépése óta azonban nem szoktak halálos ítéleteket a király elé terjeszteni. Törvényt hoztak, amely a megkegyelmezés jogát a belügyminiszteriumra hátrította. Annak ellenére, hogy a belügyminiszterium a megkegyelmezés joga, mégis a király nevében szokták gyakorolni ezt a jogot. „Az alázatossan elénk terjesztett ügy hatása alatt kegyesen úgy döntöttünk”... Így kezdődnek a megkegyelmezési okiratok.

A régi közmondás, amely szerint „a királynak mindig igaza van”, vitathatatlan törvényt vált. Mert,

ha a király például csekket hamisítana, nem lehetne őt bíróság elé állítani, éppen olyan kevésbé, mintha egy alattvalóját sértené meg.

A kiváló angol államjogász, Dicey professzor még tovább megy és azt mondja, hogy ha a király lelőné a miniszterelnököt, egyetlen bíróság se lenne illetékes őt ezért elítélni.

A király autóját nem kell számmal ellátni és az általános közlekedési szabályok alól mentesítve van.

A király soffőrje akár versenysebességgel rohanhat a Cityn keresztül.

A király sürgönyei minden más sürgönyt megelőzve mennek és azonnal továbbítják őket. Leveleit nem kell bérmentesíteni.

Ujévi beszédében Vaida német—olasz orientációt sürget

Vaida szerint Romániának és Magyarországnak egy hatalmi csoportban van a helye

Cluj-ról jelentik: Vaida Alexandru új év napján nagy beszédet mondott a „Frontul Românesc” klubhelyiségében. Vaida a beszédében, mint Románia eljövendő miniszterelnökéről beszélt magáról s a magyar és német helységnevek tilalmát úgy emlegette, mint ami csak arra jó, hogy „a következő kormányt rossz

románnak lehessen beállítani.” Vaida élesen elítélt minden Szovjetországgal való barátkozást és kifejtette, hogy egyedül a Róma—Berlin tengelyre való helyezkedést tartja Románia érdekében valónak. Új blokk megalkotását sürgette Magyarországgal való együttműködéssel.

Nem tudja megfejteti saját titkát az „elektromos gróf”

Budapestről jelentik: „Csodák nincsenek, nem voltak és nem is lesznek”, — ezzel a tagadással indítja utnak első verseskötetét a 63 éves gróf Berényi János, az „elektromos gróf”, aki körül, mint ismeretes, tavaly február óta eddig még tudományosan meg nem fejtett különös villamos jelenségek játszódnak le. A gróf testének elektromos töltése, mint valami leydeni palacké, időnként

eléri a 2000 Voltos feszültséget és 0.4 milli- amper mellett ilyenkor 30—40 centiméteres csinos kis villamokat szór

a keze. Regényes környezetben, a Svábhegy déli lejtőjén, a Nárcisz-uca egyik fonnyadó kertjében áll a régi villa. Ebben a környezetben éli elvonult életét a gróf és felesége: Török Irma, a Nemzeti Színház örökös tagja, ünnepeit naivája egykor a színpadnak.

— Egész hosszú életemben pozitivistá voltam — mondja gróf Berényi, amikor leültet — és valóságos irítottam a költészetből. Nem vagyok sem spiritiszta, sem okkultista, telepátikus jelenségekkel

sem foglalkozom.

Az elektromos jelenségekkel egvidejien jelentkezett nálam az a belső kényszer, hogy verseket írjak.

Ezek a jelenségek főleg hosszú alvás után, hajnalban, a test teljes pihenésekor jelentkeznek. Egyes helyeken hirtelen dudorodni kezd a bőröm, gyenge szurást érzek, a következő pillanatban már ki is pattan a szikra. Ilyenkor lírai hangulat száll meg és verset kell írnom, még hozzá három nyelven, magyarul, németül és olaszul.

— Nem én vagyok ez — mutat a kis sárga könyvecskére. —

Afféle félrecsapott költő lobbanásai csak ezek...

rajtam megállnak az órák, közelemben kilendül az iránytű, kezem érintésétől megszűnik a fejfájás... Fedig józan, szerény, csendes ember vagyok és egyelőre még magam sem tudom megfejtetni a saját titkomat...

URANIA

HOLNAPTÓL

SHAKESPEARE

legcsodásabb alkotása

A világ legnagyobb szerelme

I. THALBERG

3.000.000

produkciója

CUKOR GYÖRGY

rendezése.

JEGYELŐVÉT MÁR MA.

Roma

SHEARER

Leslie

HOWARD

ROMEO és JULIA

Cseresnyés Sándor riportja

az országnélküli követekről

— Bucuresti, a diplomáciai Penziopolis —

Bucuresti-ből jelentik: Mint ismeretes, egykor Grácot „Penziopolis“-nak hívták általában. Ugyanis a nyugalmazott törzstisztek ide vonultak vissza és tengették életüket szerény, a mai valutában 35—40.000 leinek megfelelő havi nyugdíjukból. Minden sarkon harmonikanadrágos tábornagyokba és asztmatikus vezérőrnagyokba, Sadova és Novibazár egykori hőseibe botolhattunk, akik elmélázva nézegették a közterek és közkertek pázsitjain futkározó gyermekeket. Ilyen Penziopolisféle Bucuresti is. Most nem a román diplomácia hadastyánjaira gondolunk, hanem azokra a diplomatákra, akik valamikor nyugati nagy nemzeteket képviseltek az udvarnál, nemegyszer döntően avatkoztak be Románia államéletébe és most egyszerű nyugdíjasokként, vagy pedig holtvágányon élnek tovább egykori fényes diplomáciai sikereik színlelyén.

Az Atyuska hallgatag követe

A Dimitrie Sturdza-ucca sarkán, a Jockey Klubbal szemben földszintes kis palota várja a megváltó csákányokat. A környék ugyanis valamikor bojárnegyed volt. Erre lakott Alexandru Marghiloman, a konzervatívok európai híru leaderje, a németbarát irányzat szószólója. Egykori palotája helyén ma az „Asiguranca Românească“ nyolcemeletes betonpalotája emelkedik, benne Keleteurópa legnagyobb mozijával, az „Aro“-val. Ha Marghiloman kinézett dolgozószobájába ablakán, úgy pontosan beláthatott a liberálisok temperamentumos pártvezérének, Sturdza Dimitrie hercegnek dohányzójába. Ugyanannak a Dimitrie Sturdzának, aki már négy éve tényleges miniszterelnök volt, mikor egy ködös novemberi reggelen — kihallgatásra igyekezett I. Carol királyhoz — letérdelt a palota nagyszakállu főportása előtt és összetett kézzel könyörgött:

— Szent Péter, add nekem a mennyország kulcsait...

Az első vonattal Párisba szállították, egy zárt intézetbe és helyébe egy szakállas, komor fiatalember került: Bratianu Ionel.

Most ugyanebben az uccában reggelenként egy szikár, ősz ur sétálgat. Fel-alá. A Iescencotól a Simu-muzeumig. Oldalán elhízott teddyber-kutya totyog. A kutya kövér és liheg. Nem ugat, hanem hortyog. És ha hortyog, akkor kidugja a nyelvét. A nyelve fekete. Fajkutya.

Az öregur halgat és sétál fel-alá. Félkilentájt bemegy a sarokház vasaitáján. Azon-
tul egész nap ki se teszi a lábát az uccára.

Ez a hallgatag öregur Poklevszkij Koziel gróf, a Szent Anna- és Szent Vladimir-rendek lovagja. Minden oroszok cárijának utolsó követe, illetve I. Cirill őfelsége képviselője. Melékesen a nemzetközi Nansen-hivatal romániai kirendeltségének vezetője.

A Calea Victoriei-n levő Brancoveanu-palota, a cári követség székháza a háborúelőtti Románia politikai életének gyújtópontja volt. De 1917. november hetediké óta Poklevszkij Koziel holtvágányra került. Hallgatag öregur, aki néha résztvesz udvari vadászaton s néhány követség még szívesen látja. Amikor Osztrovszkij Mihály, a balti-i román gimnázium egykori tandíjmentes diákja az orosz tanácsköztársaságok szövetségének követeként megjelent a román fővárosban, Poklevszkij Koziel otthagya még a díledező palotát is és átköltözött a Dimitrie Sturdza-ucca egyik üresen álló palotájába, titkárával, öreg komornyikjával és fajkutyaival egyetemben.

A ház belsejében megállott az idő. A falakon II. Miklós és Alexandra Feodorovna képei. Az íróasztal mellett rozoga cirillbetűs írógép — a Toma Stelian-on, a szovjetkövetésen latinbetűs gépen dolgoznak — és a titkár talán még öntudatlan a szentpétervári diplomáciai futárt várja, aki Izvolszkij sürgönyét hozza.

Pár fehér orosz szomorkodik az előszobában. A párisi cári orosz lapokat olvassák és ha főméltósága átsétál a hallon, úgy mélyet bökölnek, oly mélyet, amelyet néhai Nagy Péter kódexe a magas méltóságok üdvözlésére előírt.

Poklevszkij Kozielnek pechje van. **Alig-hogy átvette a Nansen-hivatal vezetését — Genf máris megszüntette az intézményt.** Sok dolga nem volt a grófnak így sem. Különben az utóbbi hónapokban sok keserves megpróbáltatásban volt része. **Védenceinek nagyrésze haza akart menni és sorban jelentkeztek beutazási engedélyért a szovjetkövetésen.**

Két frakk találkozik...

A két követ természetesen nem érintkezik egymással. Sőt. Igen kedves jelenet játszódott le a nyáron, a magyar követség **Telmányi-estélyén.** **Bárdossy** magyar követ az új követéségi palotában fogadta a főváros társadalmi, születési és hivatali arisztokráciáját. A fényes fogadtatás keretében az arad-i származású **Telmányi Eml** hegedült. A hangversenyre meghívták **Osztrovszkijt** is, **Poklevszkijt** is.

Mindkét követ megjelent. A hangverseny befejezése után a társaság a termekben szétoszlott. **Hirtelen az egyik ajtóban összekevertek Osztrovszkij és Poklevszkij.** Mindketten kifogástalanul szabott frakkban. Csakhogy az egyik frakkot még Szentpétervároft szabták remekbe, míg a másik londoni szabó mesterműve. Az egyik pár lakkcipő a Champs Elysée-sen készült — Osztrovszkij csak párisi cipőt visel évek óta — míg a másik pár... Az egyik frakk hajtókája alatt a Szent Anna- és Szent Vladimir-rend, a másik alatt meg a „Vörös Lobogó“ és a „Lenin-rend“ rozettái villogtak.

Két szempár keresztezte egymást. Percre összevillantak a tekintetek. **Ez nem volt tompított diplomáciai szemvillanás. Két szempár összelövelt, a következő percben két frakk megfordult.** Azontul még csak egy szobában

Franco képviselője

A harmadik Don Pedro di Prat y Soutzo, Franco generális követe. Mikor a polgárháború kitört, Don Pedro, aki hirtelenszökeségét tekintve inkább Nagybritánia, vagy — honny soít qui mal y pense — a Harmadik Birodalom képét viselhetné, Francot választotta. Szükségéhez tekintélyes pocakot visel. Határozottan hasonlít Seitzky Brunóra.

Az Orlando-uccai vöröstéglás palota termében valamikor nagy élet folyt. Don Pedro szép leányok boldog atyja s a főváros házasulandó ifjai tódultak a szép és felette gazdag leányok udvarlására.

Don Pedro választott.

Eleinte úgy látszott, hogy jól választott. **Az egész követségi személyzetből mindössze egy titkár — szürke tentakuli — tartott ki Largo Caballero mellett.** Ezek voltak azok a szép napok, amikor a vasgárdista ifjuság szimpátiatüntetések rendezett, mikor az Univerzál különkiadásban számolt be Madrid elfoglalásáról. Don Pedro fogadta a szerencsekívánatokat és a lakáj alig győzte a zászlók kiagatását. Minden győzelemre megjelent az arany és vörös Franco-zászló a követség erkélyén és ezzel egyidejűleg Cantacuzino-Graniceri tábornok is tisztelgett zöldingesei élén a szélesen mosolygó excellenciás előtt.

Történt azonban, hogy az offenzíva megtorpant.

Don Pedro nagysietve birtokot vásárolt Moldovában. **Transilvania-ban már előzőleg vásárolt egyet.** Azóta folyton Moldovában tartózkodik. Ritkán jár csak a fővárosba. Ül Moldovában és szorongatja a hüvelykujját. „Druk-
kol“ Franconak. És valahányszor kinyitja a

Belvárosi Pensio Budapest,

IV., Veres Pálné-ucca 10., félemelet.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.
Uri ellátás. Diétás konyha.

Belváros központjában, Apponyi-térnél.

sem tartózkodtak. Gondosan kerültek egymást a cár követe és a szovjet követe.

Jai, ez a huncut Salazar

Az Ateneo Palace tükrös empirehalljában elegáns öregur üldögél. Ujságot olvas, vagy hölgyeket szórakoztat. A hölgyek láthatóan jól szórakoznak. Az öregur igen szellemes társalgó. Ragyogó fekete szeméből szellem sugárzik.

A pincérekkel franciául beszél. Azok kegyelmes urnak szolnítják.

Az öregur Don Miguel de Brederode, Portugália volt meghatalmazott minisztere és rendkívüli követe. Salazar előtt.

Salazar diktatúrája előtt Don Miguel székelte az Orlando-ucca és a Lascar Catargiu bulvár sarkán levő egyemeletes remek követségi palotában. Don Miguelnek nem volt sok dolga a román fővárosban. Se diplomáciai, se kereskedelmi szempontból nem tulajentős számunkra Portugália barátsága.

Viszont kedvelték. Szélfemes, kedves öregur. Remek bridzselő és telivér paripái futottak Baneasan. Ugyilátszott, hogy Don Miguel a renaissance-stilusu követségi palotából szállítják majd ősei sírboltjába, mikor... **mikor a lisszaboni egyetem fiatal számtantánára magáhozragadta a hatalmat és Don Miguel megkapta a felmondólevelét.**

Nem tért vissza hazájába. Duzzogott. **Személyes haragot tart Salazarral, aki megvonta tőle az udvari bálakon és követségi fogadtatásokon való reprezentálások lehetőségét.**

A Páris-ucca 38. alatt vett ki lakást Don Miguel, aki egyébként nagyvagyonu ember. Csöndesen él, visszavonultan. A multkor ugyan szerepelt. Mikor egyik lap azt írta, hogy Németország tengerentuli étvágyát Portugália gyarmataival akarják csillapítani, Don Miguel bős levélben cáfolta meg az állítást. Jól tette, hogy kiállt. Ha nem teszi, nem is tudjuk, hogy még létezik.

reggeli lapokat, hogy a Harciéri jelentéseket tanulmányozza, önkéntelenül is Povlevszkij Koziel jut az eszébe...

Ezek lennének az országnélküli követek. Hárman vannak. Ha negyedik is akadna, úgy klubot alapíthatnának és délutánonként bridzstre ülhetnének össze.

Alakuló közgyűlést tartott a Kereskedelmi és Iparkamarák Országos Szövetsége

Bucuresti-ből jelentik: Ma délelőtt tartotta bucuresti-i székházában alakuló közgyűlést a Kereskedelmi és Iparkamarák Országos Szövetsége. Az ülésen Pop Valer Iparügyi miniszter elnököt, aki bevezető beszédében arra kérte az ország iparosságát és kereskedőtársadalmát, fejtsen ki nagyobb tevékenységet a nemzeti ipar fejlesztése érdekében, mellözze a bürokráciát és hidalja át az ellentéteket. Ezután sor került a tisztikar megválasztására, amelynek eredményeként az igazgató-tanácsba **Osiceanu, Penescu, Kertsch, Lobontiu, Dan Partenie, Mociornita, Dumitrescu-Militari, Cristodorescu és Stefanesti** kerültek. Titkos szavazás utján kooptálták még a tanácsba **Niculescu-Ritz**-et is, aki a Sfatul Negustoresc elnöke. Az igazgató-tanács elnökévé **Osiceanut** választották, alelnökké pedig **Lobontiu**-t. A záróbeszédet Valer Pop mondta, aki a vezetőségnek sok szerencsét kívánt.

Vágó József unokaöccsének tervein alapján építik meg Párisban az 1937. évi világkiállítás pavillonját

Hogy vitte el 400 művész elől Vágó István a „Grande Masse” pályadíját?

Párisból jelentik: A híres párisi Szépművészeti Főiskolán, a szajnaparti, valóságos kis külön várost formáló „École des Beaux Arts”-on egy egész hadsereg fiatal művész tanul. Olyankor látni csak, hogy milyen sokan vannak, amikor farsang idején tarka-barka ruhákba öltözve, vagy egyáltalán: sehogyan sem öltözve, iszonyatosan kiabálva felvonulnak a Boulevard Saint Michel-en s elejétől hosszaiig megtöltik ezt a nagy uccát. Mégse kellett sokat kérdezősködnöm a főiskola portásánál a kis Vágó után, aki — megnyervén a napokban a párisi 1937-es világkiállítás Beaux Arts-pavillonjának tervpályázatát — egyszerre sörönkívül előlépett az európai híru Vágó-dinasztia rangsorában. Mert Vágó István unokaöccse a népszövetségi palotát tervező Vágó Józsefnek.

A Szépművészeti Főiskola legfrissebb büszkesége, bár ünnepezték férfit a nagyhirű intézet falai között s már azokon is kívül, váójában egy alacsonytermetű, szerényen mosolygó, kedves kis fiú. Amikor mondom neki, hogy meg akarom interjúvolni, amiért ezt a hatalmas pályadíjat megnyerte és egy ilyen nem mindennapos dicsőséget szerzett, elpirul, zavarba jön.

— Ezt a pályázatot — mondja hosszas kérdezősködésekre — a „Grande Masse” írta ki. Hogy mi a Grande Masse? — hívják a Főiskola jelenlegi s összes végzett növendékeit. Az utóbbiak Franciaország és Európa leg-híresebb építészei. A pályázaton a Grande Masse összes tagjai résztvehetek. Tehát mi diákok is és a híres, nagy építészek is. Épp ezért én nem is mertem arra gondolni, hogy én, a diák fogom megnyerni az I. díjat. Különösen, amikor megtudtam, hogy az egyik pályázó a legnagyobb képzőművészeti díj, a tavalyi „Grand Prix de Rome” nyertese. Így hát szinte minden mellékes gondolat nélkül, tisztán csak a probléma kedvéért feküdtem neki a munkának. Feladatunk az volt, hogy az 1937. évi Világkiállítás által a Főiskola rendelkezésére bocsájtott aránylag kis területen, az Eiffel-torony mellett, építsük fel az École des Beaux Arts pavillonját. Csak egyetlen kikötést szabtak elénk: *tartoztunk belékonstruálni az épület tervébe a Főiskola hivatalos folyóiratát díszítő allegorikus relief-képet.*

— Sokat gondolkodtam a problémán, többször kimentem a színhelyre, az Eiffel mellett, néztem a jövőd épületet körülvéző fákat s aztán úgy találtam ionak, hogy *nem használom ki az egész területet*, miután az ugyanis elég kicsi, hanem csak a felét és a megmaradó felén öt darab négyméteres, neonfényvel és reflektorral megvilágított szobor alakjában dolgozom fel az engedhetetlen relief allegorikus alakjait. Magát az épületet meghagytam kicsinek, *épp csak egy asztal lesz benne*, kívül egy nagy díszített szabad fal s a közönség a szobrok között, e fal mellett fog elvonulni a propagandaasztal előtt, amelyen majd állandó reprodukció-kiállítást rendeznek. Az volt mondom a gondolatom, hogy ha már ugyanis kicsi a hely, hát minél több szabad teret hagyjak meg a fák között s éreztessem az egész konstrukció könnyedségét. Nem mertem arra gondolni sem, hogy a sok beérkezett építész előtt enyém lesz az első díj, sőt, hogy egyáltalán díjat nyerek, épp ezért szabadon dolgoztam.

Olyan megilletődéssel beszél a kis Vágó a pályadíj-bizottság nevezetes multheti üléséről, mint a gimnázista a sorsdöntő konferenciáról.

— Huismans szépművészeti miniszter az elnöke a bizottságnak. Vagy négyszáz pályázat érkezett be s nekifogtak a bírálók a tervek megvizsgálásának. Maga a miniszter is sorra nézegette a rajzokat, ért hozzájuk, hiszen ő is művészből. Amikor meglátta az enyémét — és ezt megtudtam egy bizottsági jóakarómtól — rögtön elhatározta, hogy nekem javasolja az első díjat. Várta a többiek véleményét. S a bizottság többsége nekem javasolta az első díjat.

Ünnepélyesen elhallgat a fiatal építész. Azután nagyon meghatottan mondja:

— És én most olyan boldog vagyok. Diák létemre beérkezett építészek elől, egy Grand Prix de Rome-nyertes elől, én nyertem meg az első díjat. S azért is olyan nagy a boldogságom, mert mindenki úgy örül a sikeremnek s azt mondják, hogy ez a Főiskola sikere, az ifjúság sikere. Persze, már égek a türelmetlenségtől, úgy várom az építkezések kezdetét. Az épületet az én tervem alapján a Főiskola nő-

vendékei fogják elkészíteni. A szobrászok már is dolgoznak az allegorikus alakokon.

— Én Pesten érettségiztem a Werbőczyben, azután jöttem ki a párisi École des Beaux Arts-ra. Itt nincs tandíj, minden évben csak száz frankot kell fizetni a beiratási költségekért s azután tanul az ember szabadon. De nem iratkozhat be akárki. Amikor én jelentkeztem, velem együtt több mint hétszázan fekküdtünk neki a felvételi pályázat megoldásának. Csak mintegy ötvenünknek sikerült, tehát a többi nem vették fel. Ahogy nincs tandíj, úgy protekció sincs. A vizsgák is valahogy így zajlanak le. Tulajdonképpen nincsenek is vizsgák. Évről-évre neki kell futnunk ezeknek a nehéz concours-oknak. Az, aki első díjat nyer, az pontot kap. Akinek tíz pontja van, megkapja a diplomáját. Nekem már nyolc pontom van s remélem, az idén megszerzem a másik két pontot. S akkor kész leszek.

— S azután? — kérdelem.

— Azután? — felel szinte gögösen a kis Vágó s valósággal kiegyenesedik, megnő, ahogy a büszke szót kimondja: azután építek...

... Ahogy kiléptem a Főiskola kapuján, egy torkaszakadtából üvöltő rikkancs száguldott el mellettem: „...Paris Midi... Franco rommálövi Madridot... Paris Midi... Szenzáció!...”

S én mégis megvigasztalódtam... Itt vannak ezek a gyerekképi Vágók s ha meg is boldondul a világ, ők építenek!

GONDA JENŐ

Angol—spanyol konfliktus a madridi kormányhajók garázdálkodásai miatt

A német kormány megszakítja a diplomáciai viszonyt Madriddal, mert kivégeztek egy német állampolgárt

Washingtonból jelentik: A nemzetközi politikai események tekintetében a figyelem még mindig a spanyolországi fegyverszállításokra irányul. A mexikói kormány azon elhatározása, hogy a legszigorúbban eltiltja a Spanyolországban küzdő feleknek való fegyverszállítást, az Egyesült-Államok diplomáciai köreiben nagy meglepetést keltett. Politikai körökben úgy tudják, hogy az Egyesült-Államok kormánya megtette a szükséges intézkedéseket az amerikai semlegességi törvény kibővítése érdekében. Az új törvény fel fogja hatal-

mazni a köztársasági elnököt, hogy bármikor betilthassa a fegyver- és hadianyagszállításokat minden állam területére, ahol polgárháború dúl.

A lapudósítók jelentése szerint a frontokon az a hír terjedt el, hogy a Madridot védő csapatok tábornoka tárgyalásokat kezdett a támadók vezérkarával Madrid átadásának feltételeiről. Ugy tudják, hogy Franco állítólag kijelentette, hogy Madrid átadására vonatkozó ajánlatot csak feltételek nélkül hajlandó elfogadni. Az ostromlott spanyol fővárosban az élelmiszerhiány mind nagyobb méreteket ölt.

Feladják Madridot..?

Eden angol külügyminiszter pihenőjét félbeszakítva ma visszasietett Londonba, hogy személyesen irányítsa a spanyol bonyodalommal kapcsolatos kormánylépéseket. Az angol külügyi hivatal utasította a Hendayben tartózkodó angol nagykövetet, hogy a legerélyesebben tisztázza Franco tábornokkal a „Glackil” angol tehergőzös lövetésének ügyét, amelyre a nemzetiek állítólag 30 lövést adtak le. Az angol kormány bocsánatkérést és biztosítékokat követelt arra, hogy ez az eset nem ismétlődik meg, ellenkező esetben az angol kormány még több hajót von össze, hogy fegyveresen védjék meg az angol hajózás érdekeit.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a madridi front balszárnyán szakadatlan ágyúzás kezdődött s ezzel egyidőben a nemzetiek újból megindították az offenzívát. A kormánycsapatok helyzete ezen a szakaszon kedvezőtlen, mert ki vannak téve annak, hogy frontjukat felgöngyölítik és erőiket itt kell lekötve tartani. A madridi lakosság és a hadsereg helyzete napról-napra elviselhetetlenebbé válik. A hatóságok már nem bírnak az elégedetlen tömegekkel, amelyek élelmiszert, fűtőanyagot és meleg ruhát követelnek. A földalatti vasut alagútjait állandóan megszállva tartja a főmeg. A nagyfokú tisztátalanság kö-

vetkezében járványok kitörésétől tartanak. A spanyol fővárost nem sikerült kiüríteni, mert a lakosság tudja, hogy más városokban a helyzet még kétségbeejtőbb.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint Északspanyolország partvidékén újabb összeütközés volt a spanyol köztársasági kormány hajóhada és a spanyol vizeken tartózkodó német hajóhad között. A Pluto nevű német hajó parancsnoka jelentette, hogy a köztársasági kormány két hadihajója december 20-án Bilbao közelében megállásra kényszerítette, miután több lövést adott le a német hajóra, majd arra kényszerítette, hogy két órán keresztül Bilbao felé haladjon.

Az egész német sajtó éles támadást intéz a spanyol kormány ellen Lothar Guedde német állampolgár Bilbaoban történt kivégzése miatt. A „Völkischer Beobachter” szerint ez az újabb büntény arra kényszeríti a német kormányt, hogy megszakítson minden összeköttetést a valenciai kormánnyal. A spanyol kormány ugyanis nem törődik a német állampolgárok élet- és vagyonbiztonságával és az incidensek egész sorozatát követték el a német alattvalók ellen.

SELECT:

Ma szünet!

Telefon 2-84

Holnap, szerdán premier!

A GYÜLÖLET VÖLGYE

Az első szabadteri színes filmcsoda. A cselekmény a vadnyugati Amerika mese-zerzsen színpompás hegyvidékén játszódik le. Csodálatosan szép felvételek. Főszereplői Sylvia Sidney, Fred Mac Murray, Henry Fonda. Rendezte: H. Hathaway a „Hindu lánzsás” rendezője. Elővétel d. e. 11½, 12½, és d. u. 4, 5½ óráig

CENTRAL MA SZÜNET

Telefon 2-85

Holnap, szerdán premier!

A ha álfarm Cowboy film.

Főszereplő: DICK FORAN az énekes cowboy

Elővétel d. e. 11½—12½ és d. u. 4—5½ óráig

HIREK

A „Rue de la Paix”
tragédiája

Laubreaux Alain a Candide című nagy francia le-
jlapban „Paris, ville morte” — Páris, a halottváros —
címen nagy cikket írt a „népíró” Párisáról. Megírja
Páris műterejének, a Rue de la Paixnek tragédiáját.
Az egész világ ismeri ez utvonat dicsőségét, a világ
legfényesebb üzleteinek uccáját. Az angol arisztokrá-
cia éppen úgy a Rue de la Paix vásárolt, mint ahogy
oda járt eleganciát, előkelőséget tanulni a yankee.
Worth, az ékszerüzletek, a parfümös boltok, stb., a
világ összes szép asszonyainak legfőbb vágya volt. És
ma ez az utvonat, mint egész Páris is, agonizál. Aki
csak pár évvel ezelőtt is látta a Champs Elysées nyüz-
s-gő tömegét, ma egy kihalt, elhagyott utvonat tal-
lál. S egy tekintet Páris nagy utvonalaival a Bastille
oszlopáról s a kihalt, elnéptelenedett utak elárujják azt
a nyugtalanságot, melyen ma Franciaország keresztül
megy.

Érdekes különben, hogy a madridi Ahora legtris-
sebb számában is hasonló értelmű cikk jelent meg
„Paris triste, France inquiète” — Szomorú Páris,
nyugtalan Franciaország címen.

Laubreaux cikkéből közöljük az alábbi részleteket
a Rue de la Paix hanyatlásáról, vagy még inkább
agoniájáról:

„Kísérjenek el! Menjünk együtt a Rue de la
Paixre. A séta nem hosszú. Huszonöt épület jobbra-
balra, a Vendôme-tértől az Operáig reménytelen egy-
-ér...” — Ugyel tanúsítja a siralmas állapotokat.

Olvassátok el ezeket a temetkezési hirdetéseket.
Az 5. számú bérpalotán: „Üzlethelyiségek kiadó!”

A 6. számú: „Az egész épület kiadó, egy bolt, iro-
dák, lakások” és ott van a megrendítő, visszhangné-
küli megjegyzés: „Uj árak.”

A 7. számú egy roppant nagy tábla ismétli: „La-
kások kiadó”. És egy ironikus kéz írával a hírde-
tés alá írta: „Blum kísérlete”.

A 8. és a 9. számú: „Kiadó”.

A 12. számú minden eredmény nélkül egy g-
gantikus nagyságu hirdetés: „Üzlethelyiség kiadó”.

A 14. számú épületben három emelet kiadó.

A 15. számú: „Üzlethelyiség és lakások kiadó”.

A 17. számú a homlokzatáról eltűnt minden hir-
detés, vigasztalanul üres, mint egy halottnak a szemel-
-tése. 13. számúban kiadó lakások.

A 19. számú házról a cégtáblák, melyek az életet,
az üzlet sürgést-forgást jelentették, reménytelenül el-
tűntek.

A 20. számú: „Üzleti helyiség kiadó”. Az elsár-
gult hirdetés mutatja a hiába való kínálozást.

A 22. számú: „Nagy félemelet kiadó”.

A 23. számú nincs hirdetés, csak a kirakat ásit
üresen, mint egy névtelen halott sírja.

Ime a Rue de la Paix képe; hamarosan a nagy bé-
kének — „de la grande paix”, az örök békének — de
la paix éternelle” uccája lesz.

— II. Carol király ajándéka egy szegény
cluj-i iskolásleánynak. Cluj-ról jelentik: Értékes
ujvi ajándékot kapott Farkas Olga, a cluj-i Prin-
cipesa Ileana leányliceum VII. osztályu tanulója.
A szegénysorsu, zsidó vallásu leány egyik legjobb
tanulója osztályának, de özvegy édesanyja nem
tudta számára előteremteni az évi 3000 leies tan-
díjat. Farkas Olga már a végső kétségbeesés ha-
tárán volt, amikor végül is arra szánta el magát,
hogy kérvényt ír II. Carol királynak, aki előtt fel-
tárja helyzetét és arra kéri, hogy segítse őt ta-
nulmányai folytatásában. A kérvényt II. Carol
Király című tartózkodása alkalmával nyújtotta át
az uralkodónak és arra most meg is érkezett a
válasz, illetve 3000 lei a diáklány tandíjának fede-
zésére.

— A kenti herceg Julianna holland trónörö-
kösnő esküvőjén. Londonból jelentik: (Rador). A
kenti herceg repülőgépen kedden Hollandiába
utazik, hogy résztvegyen Julianna holland trón-
örökösnő esküvőjén.

— Január 10. a behozatali engedélyek iránti
kérvények benyújtási határideje. Bucuresti-ből ie-
lenik: A behozatali engedélyekre vonatkozó kér-
vények beiktatási határidejét az 1937. év első év-
harmadára január 10-ig meghosszabbították.

— FELFÜGGESZTETTÉK CSANG-SZÜ-
LIANG TÁBORNOK BÜNTETÉSÉT. Nankingból
jelentik: (Rador). Az államtanács tegnap közölte,
hogy a 10 évi börtönre ítélt Csang-Szü-Liang tá-
bornok büntetésének kitöltését 10 évre felfüggesz-
tik. Azt még nem tudják, hogy Csang-Szü-Liangot
visszaheijezik-e régi állásába.

— Áthelyezés az arad-i minorita rendházban.
Dr. Pazsitny Bonaventura minorita rendfőnök
Pongrácz Gellért áldozópapot hivatalos rendelet-
tel Targu Sacuesc-re helyezte át. Az áthelyeztet iel-
kész helyét az arad-i rendházban Karácsonyi István
baia-mare-i teológiai tanár foglalja el.

— KÉT HIVATALBAN EGYSZERRE CSE-
RÉLIK BE A MUNKAKÖNYVEKET. A munka-
ügyi miniszter rendeletének értelmében tudva-
levőleg a munkakönyvek becserélésének hatá-
ridejét január 31-ig meghosszabbították. Tekin-
tettel arra, hogy még nagyon sok munkakönyv
vár becserélésre, úgy intézkedtek, hogy a jö-
vőben a becseréléssel járó formalitásokat nem-
csak a Munkakamara, hanem az állasközvetítő
hivatal is elvégzi, amely tudvalevőleg a Horia-
ucca 2. számú házban működik, közvetlenül a
munkaügyi felügyelőség hivatala mellett.

— Másodszor is megoperálták Sugár Jenő
dr-t. Mint ismeretes, dr. Blaskovics professzor
budapesti szemész súlyos szemműtétet hajtott
végre dr. Sugár Jenő arad-i ügyvédén. A szimpa-
tikus arad-i jogász szemének állapota azonban a
műtét után sem javult eléggé és ezért a bécsi kl-
nikán az osztrák köztársaság egyik legkiválóbb
szemspeciálistájára újból megoperálta Sugár drt.
Remélik, hogy a második műtét már teljes siker-
rel fog járni. Egyelőre a műtét után még hosszabb
időt kell eltöltenie dr. Sugár Jenőnek egy teljesen
elsötétített szobában.

— Izabella főhercegnő és Frigyes fő-
herceg temetése. Budapestről jelentik: Frigyes fő-
herceg feleségének, Izabella főhercegnőnek holt-
testét ma délelőtt Magyarországra szállították és
az időközben elkészített családi sírboltban helyez-
ték nyugalomra. Ide temetik holnap Frigyes fő-
herceget is. Alfonz spanyol exkirály a kora dél-
utáni órákban Magyarországra érkezett, ahol
nemsokkal később megjelent a templomban, hogy
kegyeletének kifejezést adjon.

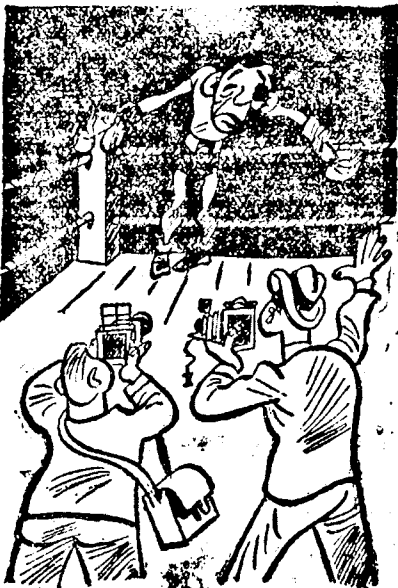
VIZKERESZT

Bucuresti-ből jelentik: Országszerte a ha-
gyományos külsőségek mellett ünnepli az or-
thodox román egyház Vizkereszt napját szer-
dán, e hó 6-án. Bucuresti-ben délelőtt 11 óra-
kor II. Carol király és a kormány tagjai jelen-
létében a Dambovita partján tartják meg az is-
tentiszteletet, majd pedig bedobják a keresztet a
vízbe. Ezalatt az ágyuk üdvövéseket adnak le.
Az üdvözlés után II. Carol király
a törvényszék előtt ül téren megsejmelíti a
csapatok felvonulását.

Vizkereszt napján egyébként az egész or-
szágban szigorú vasárnap munkaszünet lesz, a
hivatalokban szünetel a munka és az üzletek
zárva tartanak.

— Klugrott az utasszállító repülőgépből.
Brüsszelből jelentik: (Rador). A belga főváros és
az afrikai belga gyarmatok között közlekedő re-
pülőgép egy utasa öngyilkossági szándékból az
ezer méter magasságban haladó repülőgépből ki-
vetette magát és szörnyethalt. A nála talált ir-
tokból megállapították, hogy Wener angol alatt-
valóval azonos.

Boxmeccs után

A fotóriporterek: Mester, kérjük;
mosolyogjon egy kissé a nyilvánosság szá-
mára...!

TÖRJE A FEJÉT!

8.) Az élelmes detektív

Egy detektív hosszú hónapokon át üldözött
egy betörőt, akiről tudta, hogy mindenre képes
és végszükség esetén még a revolverét is hasz-
nálná. Lehetetlen volt őt a tetthelyen elközni,
mert a betörő igen óvatos volt, és igen finom
volt a hallása. Azért a detektív, aki egyedül
akarta a bűnözőt letartóztatni, kikutatta a laká-
sát és egy este az üres és sötét lakásban el-
bújt. A szobában a bejárattal szemben egy vas-
tag függönnyel takart ablak volt, ugyancsak
ilyen függönnyel volt takarva a szobából klve-
zető két ajtó is. A betörő, aki gyanította, hogy
nyomában vannak, visszatérve a lakására az
ajtóban egy pillanatra megállt, azután hatlőveit
revolverét előrántva, egymásután hat lövést
adott le az ablakot takaró függöny felé.

Ezekután a detektív a másik függöny mögöl
előlépve, rövid küzdelem után megbilincselte a
betörőt, kinek a revolverében már egy golyó
sem volt.

Milyen egyszerű trükkel tévesztette meg a
detektív az üldözöttjét?

Megfejtése az Aradi Közlöny január 9-iki
számában.

???

„Törje a fejét”-feladványaink
MEGFEJTÉSEI:

4. Mert a kottatokban csak zongora-kotta volt,
kezdő zongoristák számára.

5. Négyezeröttszáz lei volt nála.

— Meghalt az arad-i rendőrség hosszú éve-
ken keresztül volt detektívje, Mona Ananie. Az
arad-i tudószanatóriumban vasárnap teljesen ma-
gára hagyva meghalt Mona Ananie, volt detektív,
aki sokszor játszott főszerepet bűnygyben és aki
maga is mint vádlott szerepelt néhányszor a tör-
vénszék előtt. Mona — mint ismeretes — külön-
böző szabálytalanságok miatt elvesztette állását,
noha egyike volt a legügyesebb nyomozóknak. A
hatalmas fizikumú, erős emberről senki sem gon-
dolta, hogy milyen súlyos beteg, egészen addig,
amíg a tudószanatóriumba nem került. Kartársai
gondoskodtak róla és hétfőn délután 3 órakor ők
is temették el.

— THOMAS MANN — CSEHSZLOVÁK
ALLAMPOLGÁR. Prágából jelentik: Thomas
Mann, az emigráns német író megkapta a cseh-
szlovák állampolgárságot, miután Presec város-
ka előzetesen a községi illetőséget megadta
számára.

— Sztrájkba léptek Amerika egyik legnagyobb
autógyárának munkásai. New-Yorkból jelentik:
(Rador). A General Motors autógyár 135.000
munkása ma sztrájkba lépett. A sztrájk követ-
keztében az autógyáraknak több mint fele beszü-
ntette üzemét.

— Női betegségek gyógyításánál a termé-
szetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran al-
kalmazzák, mert könnyen bevehető, rendkívül
enyhé hashajtó hatása pedig gyorsan és minden
keletményesség nélkül bekövetkezik. Az orvosok
ajánlják.

— A katechetikai előadások második ciklusa
szerdán, Vizkereszt ünnepén este 7 órakor veszi
kezdétét a katolikus plébánia Bratianu-uccai el-
sőemeleti előadótermében. Belépés teljesen dii-
talan.

— Dr. Ferenczi hazaérkezett, ismét rendel.

— Chişineu-cris-i gazda súlyos szerencsétlen-
sége. Súlyos szerencsétlenségről érkezett jelentés
Arad-ra. Buca Florea Chişineu-Cris községbeli
lakos Arad-on járt és az Oradea irányában ha-
ladó személyvonattal akart visszatérni Chişineu-
Cris-re. A gazdálkodó Sf. Ana-n leszállt a vonat-
ról, hogy vizet igyon, azonban a kútnál meglehe-
tősen sokan várakoztak, úgy, hogy rá már csak
akkor került sor, amikor a vonat lassu mozgással
megindult. A gazdálkodó sietve a vonat után
ment és a mozgó vonat lépcsőjére ugrott, de oly
szerencsétlenül, hogy lezuhant a földre a sinek
közé és a vonat kerekei levágták a lábát. Beszál-
litották az arad-i kórházba, ahol kezelés alá
vették.

— ZÜRICH ZARLAT. Páris 20.31 és fél, London 21.36 és egynegyed, Newyork 435.12, Milánó 22.92 és fél, Amserdam 238.35, Berlin 175.10, Prága 15.25, Varsó 82.25, Belgrád 10.00, Bucaresti 3.25.

— BUCURESTII HIVATALOS ÁRFOLYAMOK. (Az alábbi számok a Banca Nationala eladási árfolyamait tüntetik fel. Zárójelben az árfolyamokat a 38 százalékos felár hozzászámításával közöljük.) Francia frank 4.75 (6.56), angol font 503.00 (694.14), dollár 102.50 (141.45), lira 5.35 (7.38), holland forint 55.75 (76.94), német márka 37.50 (vásárlási árfolyam), csekkorona 3.55 (4.90), zloty 19.25 (26.56), dinár 3.05, pengő 27.50, osztrák schilling 27.50, svájci frank 23.35 (32.22).

— BUCURESTII MAGANÁRFOLYAMOK. Francia frank 8.65—8.70, angol font 910—920, dollár 183—185, holland forint 100—102, német márka 40.50—41.50, csekkorona 5.90—6.00, zloty 30—31, pengő 32—35, osztrák schilling 34—35, dinár 3.50—3.70, svájci frank 41—42.

— VÁLTOZATLAN A PÁPA ÁLLAPOTA. Vatikánvárosból jelentik, hogy a pápa állapotában nincs semmi változás. A Szent Atya elé ma is többen járultak kihallgatásra szentszéki tanácsosok és Rómán átutazóban levő egyházi előlélek. Valamennyien azt mondják, hogy nem igaz az a hír, mintha a pápa állapota óráról-órára rosszabbodnék.

— Megszüntetik a Rapid-vonatokon a ticket-rendszert. Bucuresti-ből jelentik: A CFR vezérigazgatósága közli, hogy javaslaton dolgoznak, a mely szerint a folyó évben a Rapid-vonatokon nem kell majd az ülőhelyek fenntartásáért külön díjat fizetni.

— Eltemették Sipőcz Jenő dr. budapesti főpolgármestert. Budapestről jelentik: A szombaton hirtelen elhunyt Sipőcz Jenő dr. főpolgármestert ma délelőtt kísérték óriási részvét mellett utolsó útjára. Ma reggel 9 órakor a résztvevők nagy sokasága töltötte be a Bazilika környékét. A temetésen megjelent Serédi Jusztinian bíboros, hercegprímás, Röder tábornok, helyettes magyar miniszterelnök és több miniszter, rengeteg közéleti előkelőség és a külföldi diplomáciai képviselők közül a német, lengyel és a bolgár követek. A szertartást Zadravec volt tábori püspök végezte.

Képek keretek
gyári ártan
Freimann József
Arad. Bulev. Reg. Ferdinand 9. 5999

— Eltemették Unamonot. Avilából jelentik: Unamonot, Spanyolország legnagyobb filozófus-költőjét csendben temették el Salamanca-ban. A temetésen csupán két fia, legközelebbi rokonai, a salamancai egyetem rektora és tanárai vettek részt. Unamono után nem maradt végrendelet, de hagyatékában sok becses kéziratot találtak.

— Vizkeresztli zenetiltalom. Az arad-i rendőrség látványosságügyi osztálya közli, hogy kedden, január 5-én, Vizkereszt előestjén szigorú zenetiltalom van, ugyanekkor mindennemű színházi vagy mozielőadás szünetel.

— Az Ujpest marokkói győzelme. Casablancából jelentik: Az Ujpest a marokkói sportszövetség csapata ellen 6:4 (4:0) arányban győzelmet aratott.

— Súlyos gyanu egy polgármester ellen. Bécsből jelentik: Az alsóausztriai Pöchlarnban néhány nappal ezelőtt meggyilkolták Wiesmüller plébános szentszéki tanácsost és ennek nővérét. A rendőrség most gylkosság gyanújával őrizetbe vette Kosinger Gyulát, a városka polgármesterét. Kosinger egyelőre csak annyit vallott be, hogy a plébános felelősségre vonta őt, mert a „téli segély” céljaira befolyt pénzádományokból 2000 schilling hiányzott. Ezért feszült volt a viszony közte és a plébános között.

— A városi munkanélküliek segélyező hivatal kimutatása szerint a munkanélküliek száma 1600-ra emelkedett. A családtagokkal együtt a munkanélküliek száma 5000 leket tesz ki. A város eddig a munkanélküliek részére történő bevásárlásokra 450.000 leit költött és 60.000 lei áll rendelkezésére. Ehhez hozzájárul még az a 100.000 lei, amelyet a munkaügyi miniszterium szavazott meg az arad-i munkanélküliek segélyezésének céljaira. Így is még 400.000 lei szükséges a segélyakció teljes lebonyolításához.

— MA az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ANGEL, Piața Catedral.
OMESCU, Bulevardul Regina Maria
KESZTENBAUM, Str. Ghîba Birta.

— Eltűnt arad-i fiatalember. Az arad-i rendőrség eltűnési osztályán ma Bireu Pavelné bejelentette, hogy 24 éves Pavel nevű fia még december 29-én eltávozott otthonról és azóta nem adott magáról életjelet. A rendőrség az eltűnt fiatalember személyi adatait megküldte valamennyi csendőrszéknek és minden városi rendőrségének.

— Windsor Edward májusban nősül. Bécsből jelentik: Windsor Edward hercegnek az a szándéka, hogy májusban köt házasságot Bécsben. A herceg azt az óhaját fejezte ki, hogy a szertartás a lehető legegyszerűbb legyen s azon csak közvetlen barátai és jóismerősei vehetnek majd részt. Az Intransigeant értesülése szerint Windsor hercege májusban megtartandó esküvője után Raguzában telepedik le.

Bérczy Ilona (Bul. Regele Ferdinand 8. szám, I. em. Január 7-én kezdő, 8-án haladó tánckurzusokat kezd d. u. 7 és este 9 órakor. Minden vasár és ünnepnap d. u. és este gyakorlóórát. — Jan. 17-én kezdést 318

— A város vezetősége felhívja a városi IOV-tagokat, hogy 75 százalékos vasuti kedvezményre jogosító könyvükkel jelentkezzenek a városháza 57-es számú szobájában. Ugyancsak felhívja azokat a hadirokkantakat, akik Bucuresti-ben még nem voltak felülvizsgálaton, hogy a fentemlített szobában föltétlenül jelentkezzenek, mert a jelentkezési határidő ez év április 1-én lejár.

Inkább a nyaktilló, mint a spanvol pokol..!

Perpignanból jelentik: Roder Ettore, a rablói gyilkosság miatt keresett francia munkanélküli úgy akart elmenekülni az igazságszolgáltatás elől, hogy besoroztatta magát a spanyol kormánycsapatok katonái közé és átszökött a határon még hónapokkal ezelőtt. Vasárnap Ettore jelentkezett a perpignani francia határállomáson és kijelentette, hogy inkább itéliék őt Franciaországban halálra, semmint még egyszer átélje a borzalmakat, amelyeknek az utóbbi időben szenvedő tanúja volt.

— Egymillió spanyolbeteg Angliában. Londonból jelentik: Angliában és Walesben körülbelül 1 millió ember szenved náthalázban. A megbetegedések legnagyobb része könnyű lefolyású és csak a legtrikább esetben végződik halállal.

— Aki sokat evett vagy ivott és rosszul érzi magát, annak egy pohár természetadta „Terenc József” keserűviz igen gyorsan és alaposan tisztítja a gyomrát és a beleit és felfrisíti egész szervezetét! Az orvosok ajánlják.

— Szilveszter-bál Sf. Ana-n. A sf. ana-i CSS (USE) a Pfau-féle nagyvendéglőben ezidén is megrendezte hagyományos szilveszteri bálját, a mely kitűnően sikerült. A bált Gantner Paulával Stieger Bandi nyitotta meg, majd sorra táncra perdültek a többi fiatalok is. Éjfélkor a sportegylet két malacot sorsolt ki vendégeinek. A szerencsés nyerek a nyereségy öröme megvendégelték ugyszólván az egész közönséget. A pezsgős szünóra után tánc következett, amely kitűnő hangulatban a hajnali órákig tartott. Az est megrendezéséért Ludae Petre elnököt, Eberhardt János, Eberhardt József, Gantner Csöpi, Schmidt Andor, Hübner József és Eibenschütz István rendezőket illet minden dicséret. A megjelent urnőkön kívül még az alábbi urilányok jelentek meg: Arnold Mariska, Csoma Lili, Gantner Paula, Frank Joll, Frank Vera, Fusz Vali, Hack Teréz, Mártics Olga, Revilák Inci, Siegwart Emmi, Scherer Gabi és Schmidt Irén.

Nehéz eset

avagy: mi történik akkor, ha a szíami ikrek közül csak az egyiket itelik el tízévi kényszer-munkára...?

„OLLA” Cristallin és Tropic a legmodernebb minőségek az 1959701. számú amerikai Patent szerint a legjobb Pre-eratív 5 évig eláll.

Lipova Szilveszter-éjszakája

Lipova-i tudósítónk jelenti: Minden évben Szilveszter-este nagy bálak szoktak Lipova-n lenni. Ez évben is három nagyszabású mulatság volt Lipova-n, Szilveszter éjszakáján, ahol a közönség méltóan tudta megünnepelni az őszitendő bucsuztatását és az újév köszöntését.

A KERESKEDŐK KÖRÉNEK ESTÉLYE

A Central-kávéházban a „Kereskedők Köre” rendezett szokásos szilveszteri összejövetelt, ahol minden évben, tehát az idén is, pompásan lehetett mulatni. A közönség tombolával s főleg táncal szórakozott, amely a késő reggeli órákig tartott. Az estélyen megjelent hölgyek között a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Popa Nicolae, Vărășan Petru, Faur Ioanné, Rusan Dimitriené, Oprean Ioanné, Schork Róbertné, Lăbășan Moise, Halász Gyuláné, Strausz Ernőné, Sárbu Teodor, Negru Ioanné, Grosz Mártonné, Herskovics Izidorné, Szász Zoltánné, Weinberger Józsefné, Grünwald Józsefné, Zaják Malvin, Becicherean Aurica, Weinberger Lili, Greta Gimpel, Paula Mihal, Metzner Imréné, Grünwald Évi, Dan Melanie, Marjin Silvia, Sihovszky Anna. A mindvégig kedélyes hangulathoz a tánczenét az új Boros József-féle cigányzenekar szolgáltatta.

AZ IPAROS DALÁRDA ESTÉLYE

Az Iparos Dalárda a Japán-kávéházban rendezte szokásos Szilveszter-estélyét, amelyen a „Doina” román dalárda is résztvett. Itt szintén kitűnő hangulat volt és mindenki a legjobban érezte magát. A megjelent hölgyek közül a következők neveit jegyeztük fel: Lucaci Coriolanné, Drăgoine, Isfan Octavianné, Sofica Andraș, Wrattny Emilné, Matyi Sándorné, Eigenhauer Nándorné, Egel Péterné, Unten Józsefné, Huppauer Jozsefné, Engelmann Péterné, Neidenbach Jánosné, Horváth Józsefné, Mitru Györgyné, Molnár Hajnalika, Rác Irén, Barkóczi Piri, Tudoroi Lenuța, Mokoran Ilona, Hess Etus, Pohr Annus, Dehelan Katica, Angelina, Simonfi Ida, Malaținszky Mária, Csikós Anni, Csikós Erzs.

AZ IPAROS OTTHON ESTÉLYE

Az „Iparos Otthon”-ban szintén jólsikerült estély volt és az Otthon helyisége zsúfolásig megtelt közönséggel. Rista Petru, az Otthon agilis elnöke sok fáradtsággal rendezte az estélyt. A hivatalos mulatságokon kívül sok lipova-i magánházból is kedélyes szilveszteri összejövetelt tartottak, azonkívül a Corso-mozi külön díszelőadást rendezett, amely alkalommal két élő nácót sorsoltak ki a közönség között.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nal

dípl. jegyző és vizsgázott törvénytudós, jegyző hivatásos FORDÍTÓ fordítások eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad. Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

Február 6-án MAGYAR-BÁL a Fehér Keresztben!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kijárók kizárásával teljesen új, kitünő rendszert vezettek be a Külkereskedelmi Hivatalba

Minden beadványt legfeljebb 24 óra alatt és minden import-engedélyt 14 napon belül el kell intézni — A kérvényezőket levélben értesítik az elintézésről — A jól bevált csehszlovákiai rendszert honosították meg nálunk

Sok éven át hangoztatott sérelmeket orvosolt most a bucuresti-i Külkereskedelmi Hivatal igazgatósága, amely, a fővárosból érkezett jelentés szerint, elhatározta, hogy januártól kezdve teljesen új rendszert vezet be az export- és importkérvények, valamint az ezzel kapcsolatos devizaügyek elintézésére. Tudvalevőleg mostanig sok panasz érkezett az illetékes miniszteriumokba a külkereskedelmi ügyek hiányos, komplikált és késedelmes elintézéséről. Azt is hangoztatták a vállalatok, a kereskedők és iparosok érdekképviseletai, hogy teljesen illetéktelen személyek furakodnak a hivatal és a kérvényezők közé és ezért igen nagy anyagi áldozatokat igényel az export- és importengedélyek megszerzése. Ezek az illegális kötségek természetesen megrágták a külföldről behozott árucikkeket és mostanig részben emiatt is emelni kellett az árakat.

A legfelsőbb fórumok ezért elhatározták, hogy gyökeresen átalakítsák a Külkereskedelmi Hivatal rendszerét és e célból Prágába küldték Cocca Virgil szolgálati főnököt, aki a csehszlovák fővárosban hosszabb ideig tanulmányozta az ottani, kitünően bevált rendszert. Tanulmányútjának befejezése után közölte a Külkereskedelmi Hivatal igazgatóságával, hogy a csehszlovák rendszer meghonosítását tartja legcélravezetőbbnek.

Az igazgatóság legutóbbi ülésén elfogadta a szolgálati főnök előterjesztését és elhatározta, hogy már 1937. január elsőjétől kezdve teljesen új rendszert vezet be az importkvóta szétosztására, az engedélyek kiállítására és általában a külkereskedelmi ügyek összes csoportjainak elintézésére. Elvül mondta ki az igazgatóság, hogy közvetítők, kijárók teljes kikapcsolásával, közvetlenül és rendszeresen el kell intézni minden ügyiratot és az elintézésről levélben kell értesíteni az érdekelteket. Ez az összes külkereskedelmi ügyekre vonatkozik.

Az irodai munka megkönnyítése és egyszerűsítése céljából elrendelte, hogy a beadványok beiktatását naponta csak három órán át kell végezni és 24 óra alatt minden beadványt kötelesek a hivatalnokok elintézni. A behozatali engedély-kérvények legfeljebb 14 nap alatt in-

tenzendők el és az elintézésről postán értesítik a kérvényezőket. Így tehát senkinek sem kell Bucuresti-be utazni, fölösleges a sürgetés vagy az illegális kötségeket felszámító tényleges vagy alkijárók igénybevétele.

Az igazgatóság külön személyeket bízott meg a hivatal alkalmazottjainak ellenőrzésével és minden tisztviselő egyénileg felelős azért, hogy a reábizott ügyiratokat legfeljebb egy nap alatt pontosan elintézi. A kontingens-taksák kiszámításával a hivatalnokok már nem foglalkozhatnak, mert ez mostanig igen sok munkaidejüket vette igénybe.

Már tegnapról kezdve teljesen külön hivatal működik, amely az összes taksák kiszámi-

A legfelsőbb adófórum döntései az adómentes házakról, a részvénytársaságok alaptőke-emeléséről és az aktívák felértékeléséről

A bucuresti-i központi adóbizottság az utóbbi hónapokban több fontos, elvi jelentőségű határozatot hozott konkrét adóügyekben és mivel a bizottság döntései irányadóul szolgálnak a gyakorlatban, sőt az adótörvényt is kiegészítik ezek, ezért néhány fontosabb elvi jelentőségű határozatot alább ismertetünk:

Igen sokan tájékozatlanok például az adómentes ház adójáról is. Kivételes jellegű és nincs benne az egyenesadó-törvényben az új házakra vonatkozó, 1935. április 1-én kihirdetett adó, amely a jövedelmi adó alól mentesített házak hozamára vonatkozik. Ez a jövedelem az 1935. évi költségvetési törvény 18. szakaszában van körülírva és csupán arra az időszakra szól, ameddig a ház után nem kell adicóális adót és állami egyenesadó pótlékot (szuprakvótát) fizetni. Ezt az adót tehát nem tekintik állandó jellegű épületjévedelmi adónak és ezért nem is lehet erre az adóra az egyenesadó 34. fejezetét alkalmazni. (Ugyanis ezen adótörvényszakasz értelmében a kereskedelmi és ipari adókörleles jövedelemből le lehet vonni az épületadó alá eső ingatlanjévedelmet.) Így tehát a kivételes új adó alá eső ingatlan-bérletértéket, amelyet az 1935. évi április elsejei törvény 18. szakasza meghatározott, nem lehet levonni a kereskedelmi adóalapból azzal az indoklással, hogy az épület bérletértéke után már külön épületadóval terhelték meg.

Ugyancsak nagy érdeklődésre tarthat számot

tását végzi. A kontingens-taksa az érték 3 százaléka és erről is levélileg értesíti ez a hivatal az érdekelteket. A levélen feltűnő bélyegyet használnak, amely jelzi, hogy az ügy sürgős, mert import-engedélyt tartalmaz. Az igazgatóság megállapodott a posta és távirida vezérigazgatóságával és a postatakarékpénztárral arra, hogy az ilyen postai küldeményeket a legsürgősebben továbbítsák.

A postatakarékpénztárnál külön folyószámlát nyitnak a kontingens-taksák számára és az összegek csekklapokon fizetendők be, így tehát semmiféle közvetítésre nem lesz szükség.

Végül közöljük, hogy az új rendelkezések értelmében az 1937. év első negyedére elkészült az import-kvóta szétosztása. Eszerint

a gyenge valutájú országokból a kvóta értékének keretén belül szabadon behozhatók a kontingentált áruk. Ezeket két főcsoportba sorozták és az 1936. év utolsó negyedének kvótáját vették alapul.

Azok az áruk, amelyek nincsenek a két főcsoportban, más rendszer szerint importálhatók, de általában itt is érvényesülni fog az eljárás teljes leegyszerűsítésére irányuló elhatározás. Ezután nem fordulhat elő az, hogy pl. egy irógépkereskedő a szükséges gépalkatrészeket csak több országból szerezhette be, mert egy országra nem kapta meg az import-engedélyt.

a részvénytársaságok alaptőke emelésével kapcsolatban hozott döntés is.

Az alaptőke emelése, mely úgy jött létre, hogy felértékelték a részvénytársaság aktíváit és ennek megfelelően új részvényeket bocsátanak ki és ezeket a részvényesek ingyen kapják, — csupán tőkének kell tekinteni, nem pedig haszonnak.

Ez alkalommal kiemeltük, hogy szintén nem tekinthető kereskedelmi adó alá eső adónak az, ha a mérleg passzív oldalán tartalék szerepel, amennyiben ezek a mérleg aktív vagyonának magasabbra történt értékeléséből állanak elő. Ennek következtében az aktívák felülértékeléséből származó tartalékok, amelyeket osztalék alakjában osztanak szét, nem képeznek jövedelmet és így nem is esnek sem kereskedelmi, sem tőkekamatozó adó alá. Azonban a pénzügyigazgatóságnak meg kell állapítani azt az időpontot, amikor a felülértékelést keresztülvittek és azt is, hogy ez az eljárás reális volt-e.

Az adótörvény 42. fejezetének 136.ik paragrafusa a részvénytársasági aktívák felértékelését tartalmazza. Erről a központi adóbizottság az alábbi elvi jelentőségű határozatot hozta: „Tekintet nélkül arra, hogy mikor hajtották végre az aktívák újraértékelését, de feltéve, hogy ez a felértékelés teljesen reális és megfelel az arányértéknek, továbbá, hogy kapcsolatban áll az új részvények kibocsátásával, — ezt a felértékelést a pénzügyigazgatóság az adókivetésnél köteles figyelembe venni. Az adókivető bizottság köteles a pénzügyi tisztviselők útján meggyőződést szerezni az aktívák felértékelésének kifogástalan voltáról olyan szempontból, hogy az ne haladja túl a befektetések tényleges értékét.

= JANUÁR 31-IG BE KELL JELENTENI AZ 1937. ÉVI LAKÁSBÉRLŐKET ÉS ALBÉRLŐKET. Az arad-i kivételi pénzügyigazgatóság ezúton értesíti a háztulajdonosokat és azokat, akik lakások kiadásával foglalkoznak (szállodások, penziók, főbérlek, stb.), hogy a lakókról szóló, már többször ismertetett bejelentési ívet január 31-ig adják be a pénzügyi palota II. emeletén levő alábbi hivatali-szobákba: Az I. adókerületbeliek a 28. a II. és III. adókerületbeliek pedig a 6. és 7. számú szobákba. Az 1936. évben lakást bérelt lakók névjegyzékét tudvalevőleg már a múlt évben benyújtották, azonban az 1937. januári helyzetnek megfelelő lakóbejelentést a hó végéig kell teljesíteni. Ez a rendelkezés nem tevesztendő össze a lakásszerződésekkel, amelyeket az illetékek lerovása céljából kell bemutatni a második emeleten levő bélyeg- és illetékgyosztályban. A lakókról szerződéseket a törvény értelmében a szerződés közzétételétől számított 30 napon belül kell illetékesíteni.

Ujabb komoly akadályok támadtak a vasutigazgatóságnak Aradra helyezése körül

— Arad-város vezetőségének figyelmébe —

A köztudatba már teljesen átment, hogy a vasutigazgatóságot ez év április elsejéig okvetlenül visszahelyezik Arad-ra. Ezért nagy meglepetést kelt egyik timisoara-i lapársunk alábbi közleménye, amely tegnap jelent meg és amelyet Aradváros vezetőségének figyelmébe alánlunk:

„Tegnap ebben az ügyben a vármegyházán Nistor Dimitrie dr. prefektus elnökletével értekezlet volt, amelyen Dima Emil vasutigazgató és a hatóságok mindent megtesznek, hogy a vasutí vezérigazgatóság hajlandó a kerületi igazgatóságot Timisoara-n hagyni, ha annak elhelyezésére megfelelő épületet kap. A vezérigazgatóság hajlandó volna az épületért cserébe adni azt a telket, melyet még a háború előtt az igazgatósági palota céjaira a várostól a Ferdinand-uton kapott. Dr.

Nistor Dimitrie prefektus véleménye szerint a leghelyesebb volna az igazgatóság elhelyezésére jelenleg is használatos bérházat megfelelően átalakítani. Legközelebb a vasut képviselői ebben az ügyben beható értekezletet folytatnak Coman Augustin főpolgármesterrel és Oprea Ion kereskedelmi és iparkamarai elnökkel. Ha a vasutigazgatóságot Arad-ra helyeznék át, körülbelül háromszáz tisztviselőnek kellene oda átköltözni. Hozzá tartozóikkal együtt hozzávetőlegesen 1600 ember hagyná el városunkat.

Remélhetőleg Arad közigazgatási és közgazdasági fórumai újabb akciót indítanak, nehogy Timisoara megakadályozza a kormány elhatározásának végrehajtását, amely azt célozza, hogy a vasutigazgatóság méltó helyére: Arad-ra kerüljön vissza.

A gyáriparosok tiltakoznak az iparpártolási törvényben lévő kedvezményes vasúti szállítás megszüntetése ellen

București-ből jelentik: A CFR, ez év március 1-től megszünteti az összes kedvezményes szállítási tarifákat, tehát azokat is, amelyeket az iparpártolási törvény alapján az egyes vállalatok élveznek. Az iparpártolási törvényben lévő kedvezmények közé tartozik a 45 százalékos fuvardíj engedmény is, érthető tehát, hogy gyáripari körökben megdöbbenést keltett a vasutigazgatóság váratlan intézkedése. Ezért a Gyáriparosok Országos Szövetsége feliratot intézett a kereskedelmi és iparügyi miniszteriumhoz, valamint a CFR. vezérigazgatóságához, amelynek figyelmét felhívta arra, hogy kedvezmény elvonása súlyos anyagi következményekkel jár az iparvállalatokra. Ezért kéri a szállítási kedvezmény eltörlésére kibocsátott rendelet visszavonását. Arad-on és a megyében 100 vállalat élvezte mostanig az iparpártolási törvény kedvezményeit.

MINDEN HÓNAP 10-IG KELL BEFIZETNI A FORGALMIADÓT. Az arad-i adókövetési pénzügyigazgatóság forgalmiadó ügyosztálya lapunk után értesíti a forgalmiadó fizetésére kötelezett vállalatokat, kereskedelmi és ipari cégeket, hogy ezután is minden hó 10-ig kell befizetni a forgalmiadót és így nem felel meg a valóságnak az a híresztelés, hogy a forgalmiadó ezután csak félévenként fizetendő. Az ilyen hírt terjesztő tájékoztatlan forrás valószínűleg azt a miniszteri rendeletet értelmezte rosszul, amely előírta, hogy a forgalmiadót fizető cégek félévenként kötelesek saját magukról részletes kimutatást felterjeszteni a pénzügyminisztériumba.

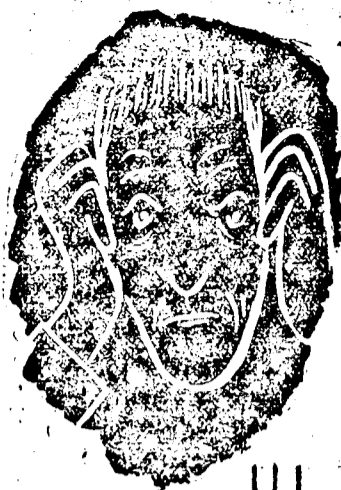
— Megjelent az 1936. évi első pénzügyi mérleg, amely sokmilliárdos forgalmat mutat. București-ből jelentik: Az összes bankok között az első a posta- és csekk-takarékpénztár, amely nyílvánosságra hozta 1936. évi mérlegét és üzleti eredményét. A mérleg szerint a takarékpénztárnál betétlányokban 2 milliárd 716 millió lejt helyeztek el. Az előző évben 531 millió lejt kevesebb volt a betét, tehát az emelkedés egy év alatt több, mint fél milliárd lejt volt. A csekk számlán lévő betétek összege 1936. évben egymilliárd 57 millió lejt, míg 1935-ben csak 910 millió lejt volt. Az intézet készpénzálladéka 1936. december végén 1 milliárd 563 millió lejt volt és ebből a Banca Națională-nál 1 milliárd 6 millió lejt helyezték el. Az előző esztendővel szemben 200 millió lejt az emelkedés. A postatakarékpénztár a múlt évben 2 milliárd 375 millió lejt kölcsönt folyósított és ebből egy milliárd 553 millió lejt garanciával fedezett kölcsön. Az ingatlanok és felszerelések értéke a mérleg szerint 76 millió lejt, holott az előző évben csak 59 millió lejt volt. A postatakarékpénztár 1936. évi egész forgalma 232 milliárd 317 millió lejt volt.

— Nem tartották meg egy nagyértékű arad-i ingatlanra kitűzött adóárverést. A napokban kellett volna megtartani az adóárverést a Reg. Ferdinand-körutnak a vasutigazgatósági épülethez közel levő egyik igen nagyértékű ingatlanára, a melyhez lakóház és hatalmas telkek tartoznak. Mivel az ingatlan tulajdonosa az árverés előtt egy összegben kifizette a 130.000 lejt adótartozását, az árverést az adóhivatal nem tartotta meg.

— A „Consum” új száma a hét legaktuálisabb gazdasági és gazdaságpolitikai eseményeiről számol be. Kérien mutatószámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Maniu 3.

— Romániát is bevonták a nemzetközi drótkartell-egyezménybe. București-ből jelentik: A nemzeti drótkartell megszervezését mostanig az akadályozta, hogy nem minden termelő közép-európai állam akart résztvenni a kartellben. Különösen Románia és Magyarország vonakodtak aláírni ezt az egyezményt. Néhány hónappal ezelőtt új tárgyalások kezdődtek, amelyek azzal az eredménnyel végződtek, hogy sikerült Romániát és Magyarországot is bevonni a nemzetközi kartellbe, amelynek egyezményét 5 évre kötötték meg. Hogy a kartell-szerződés mikor lép érvénybe, arról nem szól a jelentés.

— Devizaügyességet állított fel az osztrák kormány. Bécsből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a legteljesebb szigorúsággal lép fel a devizacsempészek és üzerek ellen. Az igazságügy-miniszter rendeletére különálló ügyességet állították fel, amely kizárólag valutacsempészek üldözésével foglalkozik.

Megbolondul az ember....

Rettenetes ez az örökös recsegés és füttylés. De miért is tűri meg a régi csöveket?

UJ TUNGSRAM CSÖVET rádiójába és nyugalma visszatér.

Magánfeleknek és viszonteladóknak legolcsóbb árakon: 5207.

SZABÓ ALBERT Arad, Bul. Regina Maria 20

Egységes vezetés alá került az arad-i orvosok két érdekképviseleti testülete

Uj vezetőséget választott az arad-i „Orvoskamara” — Orvosi szakkönyvtárat létesít az új vezetőség

Arad orvostársadalmának jelentős eseménye volt az elmúlt vasárnap. Az arad-i Orvoskamara tartotta tisztújító közgyűlését délelőtt 11 órakor a Spitalul Obstetric nagytermében. Az Orvoskamara vezetőségének hároméves mandátuma ugyanis az idén járt le és ilyenformán esedékessé vált az új vezetőség megválasztása.

A tisztújító közgyűlésen szép számmal jelent meg Arad orvostársadalma. A közgyűlést dr. Șerban Gheorghe főorvosnak, az Orvoskamara eddigi elnökének a jelentése nyitotta meg. Az elnök részletesen ismertette a kamara vezetőségének hároméves munkásságát és ennek során első helyen említette, hogy

két évvel ezelőtt léptette életbe a kamara az állandó orvosi díjszabást és ezzel véget vetett az ezen a téren eddig uralkodó bizonytalanságnak.

Ezenkívül felmerült egy orvosi könyvtár létesítésének a terve, amely lehetővé tenné az orvosok számára, hogy a legújabb orvosi szak-könyvekhez is hozzájuthassanak. A könyvtár érdekében a régi vezetőség már megtette az első lépéseket, annak megvalósítása az új vezetőség hivatása lesz.

Az elnöki beszámoló után a közgyűlés melegen ünnepelésben részesítette Șerban Gheorghe dr. elnököt és az egész távozó vezetőséget.

Ezután a pénztári jelentésre, majd a jelölőbizottság kiküldésére került a sor. Szó szoros értelmében vett választás nem volt, miután megegyezés szerint

csupán egyetlen lista szerepelt, amelyet egyhangulag megválasztottnak jelentettek ki.

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

Egy óra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—

Külföldre havonta 50.— Lei-jeit több.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Bul. Regele Ferdinand 4. Telefon: 151.

Fiókiadóhivatal Bul. Regina Maria 19.

A választás értelmében a következő három évre az Orvoskamara új elnöke dr. Moldovan Ioan, a közpórház igazgató-főorvosa lett, a vezetőség tagjai pedig: dr. Mustacescu Corina, dr. Pleșa Ioan, dr. Pop, șega-i kerületi orvos, dr. Krepil János és dr. Hersch Andor. Az új vezetőség névsorát a többségi és kisebbségi orvosok közötti teljes egyetértésben állították össze. Dr. Moldovan Ioan tudvalevőleg az Orvosszövetségnek is elnöke és

az Orvoskamara elnökévé való újbóli megválasztása azt a törekvést szolgálta, hogy a két testvérszervezet elnöksége egy kézbe tömörüljön.

A választás eredményének kihirdetése után dr. Moldovan Ioan mondott köszönetet a személye iránt megnyilvánult bizalomért, majd ismertette a vezetőség jövő programját. A közgyűlés ezzel befejezést nyert.

FORUM

A városi költségvetés és az uccák kövezése

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

A Minervei-ucca lakói nevében tisztelettel arra kérjük, hogy nb. lapja révén sziveskedjék tolmácsolni a város vezetőségének következő kérésünket:

A közeljövőben kerül sor a városi költségvetés összeállítására és ugyancsak most készíti el a város mérnöki hivatala az uccák javításáról szóló többéves tervet. A Minervei-ucca lakói legutóbb is, amikor a vízvezeték bevezetéséről volt szó, tanúi lettek áldozatkészségüknek és ezért valóban megérdemelnék, hogy az új költségvetés összeállításakor, valamint az uccajavítási terv elkészítésekor elsősorban is ezt az uccát vegyék számításba, már csak azért is, mert ebben az uccában a kocsiutat olyan gödrök borítják, esőzés és havazás idején pedig olyan sártenger lép el, hogy lehetetlenné válik a közlekedés. Most, tehát, a költségvetés összeállítása előtt, arra kérjük a város vezetőségét, hogy gondoskodjon ennek az uccának mielőbbi kövezéséről.

Szerkesztő urnak köszönetet mondva, maradtunk mély tisztelettel:

Több Minervei-uccal előlítő.

„Uj év, uj reménység...”

Hogyan fog működni az arad-i automata-telefonközpont?

Az új telefon-palota technikai titkai — Megérkeztek már az új, szümtárcsával ellátott telefon-készülékek is

— Halló, halló... központ... halló, kisasszony...

Hosszu éveken keresztül szállt a sóhaj a dróton keresztül egy láthatatlan, sokszor órákon keresztül hallhatatlan högy felé, aki a telefonközpontot személyesítette meg. A hölgyek, ha kedvük tartotta, kapcsolta, ha nem, hát bizony várhattunk, vagy csengethettünk, amíg a dobhártyánk birta a fülsüketítő zajt. Amikor végre becézardtunk és elernyedtt kezünkkel szóltanul a fülsüketítőre illesztettük a kagylót, jelentkezett a telefonközpont és olyan interurbán-csengetést eresztett hallószervünkbe, hogy attól koldultunk...

Hát ez most már rövidesen megszűnik. Itt az automata-telefon. A Carol-köruton már befejezéshez közeledik a telefon palota építése és a telefonszolgálat arad-i vezetőivel körsétára indulunk az új épületben.

A földszinten az adminisztrációs szobákon kívül a közönség részére várószobák nyertek elhelyezést, interurbán kabinok és külön íróasztal, ahol feltétlenül udvarias tisztviselő az esetleges reklamációkat, előjegyzéseket és egyéb bejelentéseket vesz tudomásul. Ezek a szobák még nincsenek készen, de az emeleti helyiségek, a tulajdonképpeni automataközpont már csaknem teljesen készen áll.

A gépek már megérkeztek, ragyogó tisztán sorakoznak egymás mellett és a hozzá nem értő már biztosan azt hiszi, hogy üzembe vannak, de ha alaposabban utánanéznünk, akkor megállapítható, hogy a drótok egyelőre céltalanul csüngenek a levegőbe, de nem sokáig... Március 15-ig, ekkor kapcsolják be a drótokat, ekkor szólal meg végre az automata-telefon.

Joggal büszkék a társaság arad-i vezetői az automata-központra. Európában kevés országban van vidéki városokban automata-telefon. Románián kívül, ahol hamarosan minden városban lesz talán; csak Németországban és Spanyolországban, ahol ugyancsak a Morgan készítette, szerelték fel vidéken automatát, itt azonban egyelőre nem veszik hasznát...

Megmutatják a rendező asztalát, ahonnan minden alkalommal szívesen mondják majd meg azoknak az állomásoknak számát, amelyek még nem szerepelnek a telefonkönyvben.

Az önműködő gépekre egyetlen mechanikus vigyáz, aki fel és alá sétál majd az automata-teremben.

— Ha történetesen valamelyik állomás nem dolgozik rendesen — hangzik a felvilágosítás — abban a pillanatban tudomást szerez róla a mechanikus, mert az automata munkája olyan, mint egy zenekaré. Ha egy szám elromlik, olyan mintha egy zenész rossz hangot fogott volna hangszerével...

Ezentul nem lesz minden előfizető lakásán elem, mint eddig, mert minden bateria az automata-palota pincéjében nyer elhelyezést. A pince magában is érdekes, mert itt egy meglehetősen nagy terem, vasbetonnal van körülvéve, ajtajai légmentesen szigetelhetők és a szobában 100 számot kielégítő kis automataközpont nyerhet elhelyezést, háboru esetében...

Az előfizetőkről beszélnek a társaság vezetői: most 700 számon felül van, de számtalan előjegyzés érkezett az automata-telefonra. Már

most felhívják mindenkit, hogy minél előbb jelentsék be igényüket az új telefonra, mert később esetleg nem tudnak számot adni. Előreláthatólag 1200-ra emelkedik majd — a vezetőség számítása szerint — az előfizetők száma. Az automata nagyon csábító valami... Érdekes újításra készülnek az automatával kapcsolatban: azokban a házakban, ahol több lakónak van készüléke, a ház portásánál központot állítanak fel a lakók közös költségén és ebben az esetben a portás kapcsolja a szükséges lakásokat. Ezt természetesen csak akkor valósítják meg, ha az előfizetők így óhajtják...

A régi központ egyik raktárhelyiségében

már ott csoportosulnak a tárcsás új telefonok. Izléses kis készülékek és biztosan megédesítik az előfizetők eddig keserű életét. De mi lesz a kisasszonyokkal? Néhányan nyugdíjba mennek, de legtöbbször az interurbánál nyernek majd elhelyezést, lesznek olyanok is, akiket elhelyeznek Arad-ról. Ide különben Iasi-ból érkeznek új személyzet. Ezek alapos szakértői az automataknak, miután Iasi-ban ők vezették be.

A tárcsás telefonok négy számjegyre lesznek beállítva és minden valószínűség szerint úgy oldják meg, hogy minden eddigi szám elé, még egy egyest irnak... Csak az egy vagy két-jegyű előfizetők száma változik meg.

A társaság ezentul valóban csak azért lesz, hogy az előfizetőit udvariasan kiszolgálja. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy külön kisasszony áll az előfizetők rendelkezésére, aki csak arra a kérdésre válaszol majd, hogy hány óra... Nem fogják néhány lei tartozásért kikapcsolni a telefont, hanem udvariasan felszólítják majd a feleket a fizetésre... A hangnem teljesen megváltozik, ebben biztos lehet mindenki s ha az előfizető úgy akarja, nem is fogja senki hangját hallani, hála az automatának... (bér—)

SPORT KÖZLÖNY

Görögország nem vállalja a Balkán Kupa megrendezését

— Bodola mégis a Venus játékosja lesz —

Bucuresti. A labdarúgószövetség ma a görög fővárosból meglepő híradást kapott, ugyanis a görög futballszövetség átiratilag értesítette az FRFA-t, hogy nem rendezi meg a Balkán Kupa labdarúgó tornáját. Mint ismeretes, a szófiai jegyzőkönyv alapján most Görögország volt a sor a Balkán Kupa megrendezésében.

Ma érkezett meg Luchide Octavhoz, az FRFA kitűnő főtitkárához Constantaras görög szövetségi titkár levele, amelyben közli, hogy Görögország ez évben nem rendezheti meg a Balkán Kupát és kéri, hogy Luchide járjon közben a török szövetségnél, hogy a Balkán Kupát 1937. évben Törökország rendezze meg. A görög válogatott természetesen készségesen részt vesz idén is a Balkán Kupa küzdelmekben. Luchide Octav még a hét folyamán érintkezést

fog keresni a török labdarúgó szövetséggel és tekintve, hogy a török szövetségnek megfelelő anyagiak állanak rendelkezésre, valószínű, hogy Törökország vállalni is fogja a Balkán Kupa idei megrendezését.

Még mindig Bodola és szerződésének híre a Venushoz áll az érdeklődés középpontjában. Oradea-i híradás szerint Bodolának még két éves szerződése van a CAO-nál, azonban ennek a szövetségnél nyoma sincsen. A játékos-szerződések ugyanis a központhoz nyújtandók be és a CAO-nak Bodolával kötött és állítólag 1938-ban lejáró szerződése nem szerepel a szövetség irattárában. Ennek folytán Bodola ez év júniusában szabaddá válik és így szerződését a Venushoz nem ütközhet akadályba.

Pontot veszített az angol ligában vezető Arsenal

London. A szombati bajnoki mérkőzések sok meglepetést hoztak. Az Arsenalnak, úgy látszik, kissé sok volt az, hogy kilenc nap alatt öt bajnoki mérkőzést kellett játszania, mert a pénteken, idegenben aratott szép 5:0-ás győzelme után szombaton otthon „leadott” egy pontot a Huddersfieldnek. Az Arsenal ennek ellenére is a vezető helyen maradt. Egy ponttal vezet, de ha a veszített pontokat nézzük, akkor a Brentforddal holtversenyben áll.

A szombati nap egyébként a döntetlenek napja volt: 11 mérkőzés közül hat végződött döntetlenül.

Eredmények:

Arsenal—Huddersfield 1:1, Birmingham—

Chelsea 0:0, Brentford—Everton 2:2, Grimsby Town—Bolton Wanderers 3:1, Leeds United—Stoke City 2:1, Liverpool—Charlton Athletic 1:2, Manchester United—Derby County 2:2, Middlesbrough—Portsmouth 2:2, Preston NE—Sunderland 2:0, Sheffield Wednesday—Wolverhampton Wanderers 1:3, West Bromwich Albion—Manchester City 2:2.

A fentiek alapján a bajnokság élén most ez a helyzet:

1. Arsenal	24	12	7	5	54:31	31
2. Charlton	24	11	8	5	31:27	30
3. Brentford	23	12	5	6	46:37	29
4. Sunderland	24	13	2	9	50:41	28
5. Middlesb.	24	12	4	8	48:46	28
6. Derby C.	24	11	5	8	53:49	27

Egyre bonyolultabb lesz a Braine-ügy

A Braine-ügy tovább bonyolódik. Braine így nyilatkozik az egyik belga lapban:

„Én és családom nagyon jól éreztük magunkat Csehszlovákiában, ahol elég népszerű voltam. Két hónappal ezelőtt azonban a csehszlovák sajtó hadjáratot indított ellenem. Ennek nem volt semmi más oka, csupán az, hogy idegen állampolgár voltam. Ennek a hadjáratnak lett az eredménye az, hogy nem hosszabbították meg a tartózkodási engedélyemet. Most végképp itthonmaradok és boldog vagyok, hogy hazám rendelkezésére állhatok.”

Ugyanakkor azonban az történt Prágában, hogy Braine tartózkodási engedélyét 1938. végéig mégis meghosszabbították a hatóságok. Most tehát a belga szövetség már nem érvelhet a FIFA-nál azzal, hogy Braine nem tehet eleget

a Spartához szóló szerződési kötelezettségének. Eddig ugyanis a belgák azzal érveltek, hogy Braine kényszerűségből tért haza, mert nincs csehszlovák tartózkodási engedélye. Most tehát az a helyzet, hogy ha a belgák ott-hon akarják tartani Braine-t, akkor a Beerschot-nak meg kell egyeznie a Spartával.

O Timisoara-i eredmények. Patria—Stăruința, Unirea 4:2, Dura—Rapid 2:0, Ghețaru kupameccsek, Chinezul—Galvani 6:0 (2:0), barátságos mérkőzés.

O Jugoszláv edzőt kap a legjobb máltai csapat. Málta szigetén a legjobb együttes a Slienna Wanderers csapata. Most a máltai csapat erősít. Gayert, a zágrábi HASK és a jugoszláv válogatott középfedezetét szerezte meg magának! Gayer mint játékos és mint edző is fog működni a máltai csapatnál.

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Tanescu”-val szemben (Str. Regalan.) Calea Victoriei. Picadilly-kávéházzal szemben. Calea Victoriei és Bulevardul Academie mindkét sarkán.

„Athene Palace” szállodával szemben levő sarkokdében.

„Grand Hotel”-lel szemben, a főposta sarkán.

Egyházi és politikai vezetők, professzorok és újságírók nagygyűlése

dönt a bucaresti-i lömeges áttérések egyházi, politikai és társadalmi vonatkozású problémái felett

Bucuresti-ből jelentik: Fővárosi egyházi körökben megbeszélések folynak a nagyarányú áttérés kérdésében. Mint részletesen megírtuk, kétszáz bucaresti-i zsidó akar áttérni az államvallásra és eme szándékukat küldöttség jelentette be Miron Cristea pátriárkának. A pátriárka felszólította a küldöttség tagjait, közöljék az áttérni szándékozókkal, hogy egyenként, írásban adják be kérvényüket. Fővárosi egyházi körökből származó értesülések szerint Miron Cristea pátriárka elhatározta, hogy az áttérések ügyében ülést hív össze, amelyen az egyházi méltóságokon kívül a politikai pártok vezetői, egyetemi tanárok és újságírók vesznek részt és amelyen ezt a problémát minden részletében letárgyalják. A megbeszélésen a fontos kérdés politikai oldalait is megvitatják.

Egy doboz
VALDA
PASZTILLA
valóságos fenyő és eukalyptus erdő az Ön légzőszerveinek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán :- szó 2 lei. :-

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel

az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

LEVELEZÉS

„Harro” jelígre levél van a kiadóban. 317

„Edes folyóvíz” jelígre levél van a kiadóban. 316

M. D. M., ügyem rendezve, imádatlál ölel. csókol életem, kettő. 319

„SIMPSONNE” jelígre levél van, kérem élvenni.

HÁZASSÁG

32-40 év körüli keresztény gyermeknek en urinó ismerettségét keresi házasággal. Jól álló egy jó pozícióban lévő uriember. Levelet a kiadóba „Megalapozott jövő” jelígre.

ALKALMAZÁS

Kitűnő szakácsnőt jóbizonyítványokkal urinához azonnalra keresünk. Ajánlatokat „Főzőnő” jelígre a kiadóba keressük.

Perfektiül főző, fiatal mindenest keresek elcségre. Jelentkezés házmesternél Bulev. Carol I. 36. 323

Kitűnően főző és süítő megbízható szakácsnőt keresek Lugojra kéttagu családnak, jó fizetéssel. Cím a kiadóban. 322

MEGBIZHATÓ mindenest szakácsnőt keresek 15-re. Cím a kiadóban.

Könyvelést és román levelezést vállallnak a délutáni órákban. Cimeket „Olcsón” jelígre az Aradi Közlöny kiadóba kérek. 321

100 lei napidíjjal, románul is jól beszélő hölgyeket és urakat keresek. Cím a kiadóban. 326

KINDERFRÄULEIN wird zu einem 5jährigen Mädchen gesucht. — Rumänische Sprachkenntnis bevorzugt. Calea Radnei 44.

LAKÁS

KIADO a főtéren, irodának is igen alkalmas, különbejáratu butorozatlan szoba. Cím a kiadóban. 322

Háromszobás fürdőszobás, uccai modern lakás kiadó Str. Muşiu Soaveola 14. 324

Kétszobás modern lakás kiadó, parketta, szépen berendezett fürdőszobával. Str. Oosbac 39.

Május 1-re 3 szobás

modern konyhával beosztott lakást (lehetőleg magánházat) a belvárosban keresek. Cimeket a Lőbl hírlaprodába kérem leadni. 321

VÉTEL ÉS ELADÁS

Haláleset, elutazás, költözéskészséggel kioldulag veszek készpénzért ócska bútorokat, ruhaneműket, testműveket, könyveket, szőnyeget, ágyneműt, matracokat, hangszereket, makula-ura-papírt, ócskavasait, padlásholmit stb. Vidékre is megyek. Cimeket a kiadóba, vagy lakásomra, Str. Theodor Giontea 10. 131

Ingyen kap fél litert ki 5 litert vásárol el-sőrendű Pautis-i és Maderati-rajbóráimból. Ujbor, karcos, teher és vörös o-borok, 1932 asszu olcsón kapható **MESSZER borpince, 5749** **Stroescu No. 7**

Aranyat, ezüstöt, szőnyeget, butort, varró és írógépeket, egész lakásberendezéseket magis áron vásárolunk. Zálogtárgyak elhelyezését a timisoarai zálogházban felelősség mellett vállaljuk, zálogokra előleget nyújtunk, hos zabbításokat olcsón vállalunk. „Tempo” üzlet Arad, Fischer Elz-palota (Libr. Diecezana mellett.) 5830

JOKARBAN lévő varrógépet megvételre keresek. Cimeket a kiadóba keress. 367

Figyelem! Ujdonság!

Cserépkályva tulajdonosok figyelmébe! 20% lemegetkárítást ér el Bencez féle patent szabályozóval. Készíti és megetkárít: **BENCEZ LAJOS** bádógos és vízvezeték-szerelőnél Str. Iosul Vulcan No. 12. Dr. Pécsi-ház. 192

ÖZLETEK

KIADO mészáros- és hentes üzlet berendezéssel vagy anélkül is Str. Coşmăniceanu 8. Triff. 298

INGATLAN

ELCSERELNEM hatszobás magánházzal magyarországi zárolt pengőért. Str. Gheorghe Birta 4. 308

KOLONFÉLÉK

SARGA DAXLI fiatal kan elveszett. — Meg: taló jutalomba részesül. Str. Coşbuc 13. 325

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

KEDD, JANUAR 5.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.00: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny gramofonlemezek. A műsorban részletek Händel, Bach, Corelli, Gluck, R. Strauss, Wagner műveiből. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsde, bel- és külföldi hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.00: Utolsó hírek, gabonatőzsde. 18.00: Felolvasás. 18.15: Vegyes zene gramofonlemezek. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés, aktuális hírek. 19.10: A new-yorki fülharmonikusok hangversenye (gramofonlemezek). 19.50: Rádióegyetem. Prof. V. Válcovici előadása. 20.10: Vallásos zene gramofonlemezek. 20.40: A tél költészet. (Felolvasás.) 21.00: Orgonahangverseny közvetítése a bucaresti-i evangélikus templomból (Johannes Stadelmann játéka.) 21.50: A rádió szimfonikus zenekara Wagner-zenét ad. 22.30: Hírek, sport. 22.45: A szimfonikus zenekarnak folytatása. 23.45: Hírek a külföldre fordítva és németül. 23.55: Utolsó hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: A vendéglátás technikája. Irta: Simon Blanka. (Felolvasás.) 11.45: Divatos kézimunkák. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.05: Hercsuth Ilona zongorázik. 13.35: Hírek. 13.50: Kálmán Mária hegedül, zongorakísérettel. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Rimszki-Korkavok hanglemezek. 15.40: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Maxygar hanesor, cigány hangsor. Pálóczi-Horváth Lajos előadása. A dalokat előadja: Pálóczi-Horváth Lajosné. 18.30: Kalmár Rezső szalonötösének műsora. 19.30: A rádió szalonzenekara. 20.30: Gyilkosság a hajón. Bünygyi hangjáték. Utána kb. 22.45: Hírek, időjárásjelentés. 23.05: Sári Elemér és cigányzenekara muzsikál, Cselényi József énekel. 0.10: Új külföldi hanglemezek.

Budapest II. 19.05-19.25: Kalmár Rezső szalonötösének műsora. 19.30-19.55: Mezőgazdasági félóra. 20-20.25: Francia nyelvoktatás. 20.30-21.30: Balalajka zenekar. 21.35-21.55: Hírek. 22-23: Bohrandt Lajos és Weidinger Ede szalonzenekarnak műsora. 1.05: Hírek.

Stuttgart. 21.10: Puccini: Bohémélet.

Milano. 18.15: Petralia zongorahármas. 21.40: Vegyes zene. 22: Respighi: A láng. Opera.

Belgrád. 7.30: Reggeli műsor 13: Rádiózenekar. 18.20: Fürst Renée zongorázik. 18.50: Népdalok. 19.30: Cselkőszó. 20.30: A nemzet órája. 21: Bach: Karácsonyi oratóriuma.

SZERDA, JANUAR 6.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.00: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízügyi jelentés. 13.10: Déli hangverseny. Vegyes zene. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, tőzsde, bel- és külföldi hírek. 14.20: Szórakoztató zene gramofonlemezek. 18.00: A Gică Stefanescu zenekar szórakoztató zenéje, Nicolae Georgescu énekszámával, Iancu Cărlig cimbalomjátékával. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés, aktuális hírek. 19.10: A hangverseny folytatása. 19.35: Rádióegyetem. Dr. P. Tomescu egyet. tanár előadása. 19.55: Jugoszláv zene. (Ludm. Slatin énekel, W. Slatin hegedül, A. Bontakoff zongorázik.) 21.00: Francia aktuális hírek. Felolvasás. 21.20: Victor Massé: „Nunta Jeannette”. Vígopera egy felvétel. a rádiózenekar kíséretével. C. Bobescu vezényletével. 22.30: Hírek, sport. 22.40: A rádió szalonzenekarnak hangversenye, vezényel: D. Teodoru. 23.55: Utolsó hírek.

Budapest I. 7.30: Hírek. 11-12.10: Róm kath. istentisztelet. A szentbeszédet P. Röss Bertalan dr. kapucinus főiskolai tanár mondja. 12.15-13.15: Görög-katolikus istentisztelet. Szentbeszédet Szemerszky Myron hittanár mondja. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás. 13.30: Sárközi Gyula és cigány zenekara. 14.45: Világhíradó. Máthé Elek dr. előadása. 15: Hanglemezek. 16.10: Vitéz Kassay Béla meséje. (Felolvasás.) 16.40: A rádió szalonzenekara. 18: Magyarország fiatal amerikai szemmel. 18.30: Közvetítés az Ostende kávéházából. 19.30: Vitéz Hefty Frigyes előadása. 20.05: Zilzer Ibolyka hegedül, zongorán kíséri. Polgár Tibor. 20.45: Békeffi László konferál. 21.10: Operatrésztársulat. Előadja: Rella Gabriella, Csóka Béla és a Budapesti Hangversenyzenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál. (Külső közvetítés.) 24: Hírek francia és olasz nyelven. 0.10: Virány László jazz zenekara játszik. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.30-20: Hanglemezek. 20.10-20.35: Magyar nyomok Bécsben. Hegyallai Kiss Géza dr. előadása. 20.40-21.10: Hanglemezek. 21.15-21.30: Hírek.

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelo otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Színház - Művészet

Az arad-i színtársulat nagyszerű bemutatkozása Timisoara-n

Ujév napján, szombaton és vasárnap folytak le Timisoara-n az arad-i színtársulat bemutatkozó előadásai. Az első napon a „Csavargólyán” című operett került színre Gábor Marával a vezetésre, szombaton a „Néma levente” volt műsoron; Bálint Anna és Horváth László játszották a főbb szerepeket, míg vasárnap három előadást tartott a színtársulat: „Vadvirág”, ekkor mutatkozott be Trillap Ilonka, a „Szivdobogás”, amelyben a prózai ensemblé aratott sikert és a „Csárdás”, amelyben felvonult az egész operett-együttes.

Az arad-i társulatnak meglehetősen nehéz dolga volt a timisoara-i közönséggel, miután a műsoron lévő darabokat a Szabadkai-féle társulat már jórészt lejátszotta. Ennek ellenére azonban olyan érdeklődést váltott ki az együttes és az előadás olyan döntő sikert ért el, hogy az arad-i közönség után a timisoara-iak szimpátiáját is egy csapásra megnyerték. Örömmel regisztráljuk az arad-i társulat sikerét, mert ismét bebizonyosodott: kitűnő együttes és Transilvania-ban nem sokkal áll hátrább a rangsorban a cluj-i színtársulat mögött. Egyénenként és együttesen olyan művészi produkálnak, ami mellett nem lehet szó nélkül elhaladni és amiről csak a legnagyobb elismerés hangján lehet írni. A timisoara-i sajtó is színes beszámolót ad társulatunk bemutatkozásáról és megállapítható, hogy az ottani színészen a legjobb előjelek mellett indult meg. (bér-)

A „Pro Arte” kulturegyesület kollektív kiállítása az arad-i Kulturpalotában

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy érdeklődés közepette nyílt meg a „Pro Arte” kulturegyesület kollektív kiállítása az arad-i Kulturpalotában. A megnyitást dr. Cojoiu Romulus polgármester jelenlétében folyt le, akit először Olinescu Marcel üdvözölt, majd Borneas Tiberiu ismertette a „Pro Arte” egyesület célkitűzéseit, amelyek között a román-magyar kulturközeledés létrehozása szerepel. A beszédekre dr. Cojoiu válaszolt, aki szerencsét kívánt az egyesületnek, elismerését fejezte ki programjairól, majd kijelentette, hogy a maga részéről minden lehető támogatást biztosít a „Pro Arte”-nak, hogy céljait elérhesse. A polgármester és az összegyűlt előkelőségek ezután megtekintették a kiállítást.

A megnyitás nagy közönséget vonzott és a művészetkedvelők elismeréssel adóztak a nagybárá fiatal művészek munkájának. Szakértők szerint az összegyűjtött anyag az utóbbi idők egyik legérdekesebb és legnívósabb kiállítását adta.

Rendkívül változatos képet nyújt a kiállítás jellem, különböző művészi irányok és felfogások találkoznak össze és érdekes módon illusztrálják azokat az utakat, amelyeken ma a festészet, szobrászat, rajzművészet halad. Az olajképek közül Chirilovici N. „Gyár” és „Ősz” című képei érdekes felfogással és finom tónusokkal válnak ki. Costin Silviu: „Tél” és „Aratók” képei nagyszerű színkeverésével vált ki elismerést. Feier Petre: „Ufoiso vacsora” című bibliai tárgyú képe egészen új felfogásban mutatja be a már többféle beállításban láttott témát. Soós István a közönség már ismeri, most szereplő két tájképe csodálatosan finom kidolgozásával vonja magára a figyelmet. Virányi Endre sokat fejlődött, „Kilátás a műteremből”, „Mureş” és „Csónak a Mureş-en” képei igazolják azokat a reményeket, amelyeket a mindinkább izmosodó tehetséges fiatal művész pályafutásához fűztek. Olinescu Marcel: „Patak” és „Leány” című képei igazolják, hogy a metszetek kiváló művésze az ecsetnek is mestere. Ifj. Toader Iulian „Madonna”-képe Pacajianu Fulvia: „Csónak” című festménye vonja magára még a figyelmet, a Toader-kép különösen színkeverésének tökéletességével válik ki.

A szobrok között is sok figyelemreméltó alkotást látni. Mihulin Virgil „Mellkép”, Muresianu: „Avram Iancu”, Poor Mihály: „Feleségem” és „Brutus”, Soós István: „Kőhordó” és tanulmányfeje új irányok jelzői a modern szobrászművészetben.

Külön fejezetet érdemel a grafikai csoport, ahol sok olyan tanulmányt látnunk, amely méltán helyet foglalhatna fővárosok kiállítási termében. Chirilovici szimbolikus munkái: Robotolók, Zabálók, Golgota stb., Costin, Mihulin, Tiucra és Virányi csodálatosan szép tanulmányai és linoleummetszetei, Olinescu tökéletes finomsága fametszetei a gazdag kiállítás attrakciói. Figyelmet érdemelnek Olinescu egyéb rajzai, valamint Vulcu Mariora turisztikai

Legújabb jelentéseink:

Revolveres gyilkosság egy amerikai esküdtszéki tárgyaláson

Lelőtte az édesanya a fia meggyilkolásával gyanúsított vádiottat

New Yorkból jelentik: Jackson városkában egy Steffert John nevű 18 éves fiú állott vádlottként az esküdtszék előtt, mert meggyilkolta egy évvel fiatalabb barátját, Harway Gabbardot. A tárgyaláson az áldozat anyja is megjelent. A tárgyalás elején az elnök megkérdezte a vádlottól, igaz-e, hogy karácsony estéjén meggyilkolta barátját?

— Nem! — válaszolta a vádlott fiatalember.

— De, igen, meggyilkolta — szökött közbe az áldozat anyja és a következő pillanatban revolvert rántott elő és agyonlőtte vele a fiatal gyilkost, aki azonnal meghalt. A lövöldöző asszony súlyosan megsebesítette a vádlott védőjét és az egyik tanút is. Végül letartóztatták.

A váci-uccai ékszerablás utójátéka:

Kiadták a franciák Magyarországnak Weiser Salamont, a szöke Hildegard pedig kiszabadult

Budapestről jelentik: Jó félesztendeje foglalkoztatja már a hatóságokat és a nyilvánosságot a Váci-uccai ékszerablás rengeteg bonyodalma és sok meglepő fordulata, amelynek egyik érdekes utójátéka most zajlott le.

A nagy ékszerlopás után megindult hajszasorán a rendőrség „melegen érdeklődött” Richter Hildegard, a szép szöke német táncosnő és ismerőse, Weiser Salamon után. Ezek éppen a lopás napjaiban eltűntek Budapestről. Kiderült, hogy

álnévre szóló utlevéllel utaztak el.

Erre rádióközvetéssel keresték őket. Tőlük függetlenül több letartóztatás történt, majd megjött az értesítés, hogy Weiser Salamont és Richter Hildegardot Párisban elfogta a rendőrség és a bíróság elítélte őket a hamis utlevél használatáért. Mig ez az ügy zajlott, váratlan fordulat történt Budapesten: elfogtak egy társaságot, mert az a gyanu merült fel, hogy a régebben elfogott embereknek nincs köze a lopáshoz, az új gyanúsítottak követték el. Erre

az új gyanúsítottak kerültek a fogházba, a régié pedig kiszabadultak.

Ezek után már csak az volt hátra, hogy tisztázzák, mi lesz Weiser Salamonnal és Richter

Hildegarddal, akiket annakidején a budapesti rendőrség rádióközvetése alapján fogtak el Párisban.

Vasárnap ez is kiderült. Megjött a hír, hogy a francia bíróság mindkettőjüket elítélte az utlevélügyben.

Richter Hildegard már ki is töltötte a büntetését, utána kiszabadult és hazament Németországba.

Weiser Salamont súlyosabban ítélték el, ő egyelőre még a párisi fogházban van. Közben azonban a budapesti királyi ügyészség diplomáciai úton megkereste a francia hatóságokat és Weiser Salamont kiadatását kérte, de nem az ékszerüggyel kapcsolatban, hanem azért, mert már régebben lopás miatt nyolc hónapi börtönre ítélték és haza akarják hozatni, hogy a büntetését kitölttesék vele.

A francia hatóságok most helytadtak ennek a kérésnek,

elvben kimondták, hogy Weiser Salamont kiadják Magyarországnak.

Büntetésének kitöltése után tehát nem kerül szabadlábra, hanem toloncuton a határra hozzák és átadják a magyar hatóságoknak.

Egy román író regényt írt Edward exkirály és Simpsonné szerelméről

A könyvet Windsor hercegének ajánlotta

București-ből jelentik: Érdekes eseménye van a romániai irodalmi életnek. Egy fiatal basarabia-i író: Elisabeta Eliade regényt írt Edward király és Simpson asszony szerelméről, párhuzamot vonva a mayerlingi tragédiával. A fiatal író, aki feltűnően hasonlít

Simpson asszonyhoz, a regényt Windsor hercegének ajánlotta.

A fiatal román író regényét megvette egy amerikai könyvkiadó-vállalat is. A könyv egyik példányát maga az író küldi el Windsor hercegnek.

plakáttervezetei és Lafontaine-illusztrációi, valamint Ifj. Toader Iulian rajzai.

Egyik érdekes része a kiállításnak az építési tervrajzok osztálya, ahol Rafiroi Silvestru szerepel egy grandiózus méretű katedrális tervvel, valamint az arad-i Neptun-strand modernizálási tervével.

A „Pro Arte” vendégeként mutatkozott be a jelenleg Arad-on időző Csermák F., a neves eschszlovák festőművész, aki három értékes képpel, a „Szerb kolostor”, „Orosz parasztnő” és „Olasz táj” szerepel. A látogatók őszinte elismeréssel adóztak a kiforrott művésztől tanúságot tevő festményeknek, amelyek nagy elmélyülésről tesznek tanúbizonyságot.

Mindent egybevéve a „Pro Arte” minden elismerést megérdemel, mert a tiszta művészet jegyében olyan kiállítást hozott össze, amely igazolja mindenki előtt, hogy Arad-ot vezetőhelyi művészi szempontról. A kollektív kiállítás a magasrátörő arad-i művészek ambíciójának teljes jogosultságát igazolta be. Az a kétszáz olajkép, rajz, metszet és

szobor maradandó bizonyítéka az arad-i fiatal művészek alkotni tudásának.

Hétfőn este a kiállítás termében Olinescu Marcell nívós művészeti előadást tartott az összegyűlt közönségnek, amely sűrű tapssal nyilvánította elismerését az új és nagyszerű ötlet iránt. Szerdán este Tiucra Teodor tart az esztétikáról és modern művésztől előadást.

Az egyesülés megérdemli mindenki támogatását, aki ma, a durva realitások korszakában is kapcsolatot érez a művészetrel, amely felülemelkedve fajok, nemzetek és egyének torzalkodásán, az emberi lelkeknek láthatatlan szálakkal való összekapcsolását igyekszik megvalósítani — az idealizmus nemes jegyében.

Marosi Rudolf.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.